

Bakalářská práce

2011

Alice Tomanová, DiS.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

**SPORTOVNÍ SKUPINOVÉ AKTIVITY MLADÝCH
JAKO PREVENCE NEGATIVNÍCH SOCIÁLNÍCH JEVŮ**

Vedoucí práce: RSDr. Ján Mišovič, CSc.

Autor: Alice Tomanová, DiS.

2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem Bakalářskou práci na téma „Sportovní skupinové aktivity mladých jako prevence negativních sociálních jevů“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Alice Tomanová, DiS.

V Českých Budějovicích, 25. března 2011

Poděkování:

„Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce RSDr. Jánů Mišovičovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.“

Obsah:

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST KE SPORTOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE A JEHO DOPADU NA KAŽDODENNÍ CHOVÁNÍ BEZ NEGATIVNÍCH JEVŮ	8
1. Sport jako společenský fenomén	8
1. 1 Socializační působení sportu.....	10
1.2 Emocionalita sportu	11
1. 3 Rozdělení sportovních aktivit	12
2. Děti a mládež	14
2. 1 Dítě a vliv rodiny	14
Obr.1: Typologie rodičovského chování.....	15
2. 1. 1 Patologické situace v rodině a jejich vliv na děti a mládež.....	15
2. 1. 2 Vývoj dítěte	17
2. 1. 3 Adolescence.....	18
2. 2 Sociálně patologické jevy	19
2. 2. 1 Rizikové chování dětí a adolescentů	19
2. 2. 2 Delikventní chování.....	20
2. 2. 3 Faktory ovlivňující rizikové chování.....	21
2. 2. 4 Média a jejich vliv a rizikové chování	24
2.2.5. Shrnutí	27
PRAKTICKÁ ČÁST	28
3. 1 Cíl práce	28
3. 2 Hypotézy	28
4. METODIKA	29
4. 1 Metodický postup.....	29
VÝCHODISKA VÝZKUMU.....	30
1. Preventivní programy – možnosti.....	30

2. Soukromá organizace – Aerobic Centrum Pardubice.....	32
3. Kulturní dům Dubina – taneční a pohybová výchova	36
4. Sportovní pohybové aktivity dětí v rámci školy, školní družiny	37
5. Diskuse.....	39
ZÁVĚR	42
Seznam použitých zdrojů.....	45
Internetové zdroje:	46
Klíčová slova	47
Přílohy:.....	49
Příloha č. 1. – Preventivní program ZŠ – Horní Jelení	50
Příloha č. 2. – Rozhovor s Ing. Žanetou Drtinovou.....	61

ÚVOD

Dnešní společnost je zaměřena na výkon, vyznává tvrdé obchodní podmínky, miluje silné a agresivní osobnosti, velká čísla, rozsáhlé projekty, velká gesta a hlavně úspěch. Je to náročný prostor pro život. Děti jsou jako skupina ohroženy mnoha faktory již v rámci normálního procesu vývoje, změna jejich vlastního těla i psychiky jim chystají řadu obtíží, které musí v rámci zdravého procesu růstu překonat. Změny ve společnosti a klima, které panuje, ztěžuje jejich podmínky.

Je prokázáno, že negativní socio-ekonomické faktory v rodinách významný způsobem ovlivňují vývoj a život dítěte. Mění se hodnoty, které jsou pokládány za pozitivní, které jsou ceněny. Je zřejmé, že změnit ladění společenského klimatu se nepodaří ze dne na den. Situace, které to působí v rodinách, ve kterých děti a mládež žijí, se bude měnit souběžně s tím. To, že rodiče často dětem neposkytují dostatečnou oporu, dostatek kladných podnětů, pozitivní vyplnění volného času apod., že nedostatek péče a jiných aktivit vede děti k nežádoucímu, patologickému – až kriminálnímu chování, je zřejmě pravdou. Nicméně v tomto měřítku se ještě nikdy nikomu nepodařilo změnit vnitřní rodinné poměry. Pokud nedostatky v péči o dítě nepřekročí zákonné normy, nemá nikdo právo násilně vstupovat do rodinných vazeb. Veřejný sektor může pouze nabízet pomoc formou aktivit, které dítěti vyplní volný čas, odvede ho k aktivitám zdravým a prospěšným.

Ve své praxi se již více než 10 let věnuji práci s mládeží. Jde především o volnočasové aktivity mládeže spojené se sportováním ve skupině. Zvláště v dnešní, počítačové, technické době vidím pozitivní vliv skupinových sportovních aktivit na děti a mladé lidi a myslím si, že by větší nabídka a využití sportovních aktivit mohlo pomoci i v prevenci negativních sociálních jevů. Rozhodla jsem se tedy svou práci zaměřit na toto téma.

Jako důležité vidím i srovnání státního a soukromého sektoru. Porovnání v podobě např. preventivních programů základních či středních škol a ve volném čase, pak především aktivity např. v Domech dětí a mládeže. Naproti tomu aktivity v soukromém sektoru, kde podnikatelé připravují pro děti a mládež kurzy podobné, ale většinou s jinou ambicí a úspěšností, protože potřebují „nalákat“ klientelu. Tomu pak musí

odpovídat i větší úspěšnost klubu, kvalifikace trenéra či pedagoga a množství aktivit, které se pro děti připravují.

V současné době, kdy je díky kauze „Sazka - 2011“¹ ohroženo financování mnoha různých sportovních klubů a především dotací pro rozvoj mládeže, tedy prostoru pro aktivní využívání volného času, udržování kultury těla. I kdyby jen pro zdravotní aspekty, ale i pro smysluplnou náplň volného času, považuji celou problematiku ještě za závažnější.

Už jenom proto, že naše populace neustále „nabírá na váze“ a konzumu a vytrácí se rozvoj duchovní, tělesný, psychický, je třeba se zamyslet nad rozvojem našich mladých lidí od malých dětí po mládež do 26 let.

V podstatě denně můžeme ze sdělovacích prostředků dostat informaci, že např.: nadváhou či obezitou trpí 55% Čechů.²

Navíc jsme si odvykli fyzicky pracovat. Naši předkové nepotřebovali fyzické vybití formou sportu po celodenní práci na poli, v lese, či kovárně. Ale dnešní doba nám vše usnadňuje pomocí strojů, a proto se z nás stávají čím dál línější bytosti, které nejsou zvyklé na fyzickou práci. Tím se ale snižuje celková výkonnost a vitalita organismu.

I ve své praxi vidím, jak je stále těžší motivovat mládež a děti k výkonu (a to ne nijak výjimečnému). Obyčejná radost z pohybu, pobytu venku či skupinové hry už zdaleka nestačí. Málo kdo přemýšlí nad tím, že i když v tu chvíli sval trochu „bolí“, že je to v jeho prospěch. Případně když nějaký pohyb nezvládnou hned, tak to nevzdám a trénuji, dokud se nepovede.

Pohodlnější je sednout si k televizi nebo počítačové hře a „bavit se“. V horším případě, bohužel ne zřídka, se k takové zábavě připojí cigareta, alkohol, hrací automaty, nebo „jen“ ta počítačová zábava, která ale trvá celé hodiny a z nevinné hry se stává závislost na počítačových hrách. V těch těžších případech se vše ještě spojí se stahováním dat, která se ale platí a není ojedinělé, že účet za telefon – tedy připojení k internetu, pak jde do tisíců korun a rodiče to zjistí až při placení. U starší mládeže (nad 18 let) to může dojít až k exekuci, kdy je vymáhán majetek. To, že mladý člověk

---

¹ SUCHAN, Sportovním svazům dochází trpělivost se Sazkou

² PROCHÁZKOVÁ M., Nadváhu či obezitu má 55 procent Čechů, silnější jsou na venkově

hledá rychlé, snadné řešení, které je pak definováno jako „kriminální čin“, je přesně okamžik, kterému bychom se měli snažit předejít.

Jak s dětmi pracovat, jak tuto oblast rozvíjet či kterak děti znovu zapojit do aktivního využití volného času, je hlavní myšlenou mé práce. Samozřejmě musíme přihlídnout k tomu, co je příčinou, jaký vliv má rodina, vrstevníci, média a jak pak vypadá volný čas mladých lidí.

V praktické části se zaměřím na oblasti, ve kterých pracuji a mám zkušenosti, tedy sportovní aktivity mladých ve volném čase organizovanou formou a také pro porovnání na preventivní program základní školy.

Cílem mé práce je hodnocení sportovních aktivit ve volném čase dětí a mládeže jako jedné z možností prevence negativních sociálních jevů.

Vzhledem k dnešním možnostem a požadavkům společnosti se chci zaměřit na to, co musí volnočasová aktivita, její organizace a náplň obsahovat, aby byla pro děti a mládež natolik atraktivní, aby jí dali přednost před nežádoucími způsoby trávení volného času, které mohou vést až k negativním sociálním jevům. Čož se může projevit jako závislost na počítačových hrách, či sociálních sítích, nebo v horším případě k závislostem na alkoholu, drogách, kriminalitě.

V teoretické části se zaměřím na to, co ovlivňuje vývoj dítěte, jaké patologické jevy se v jeho průběhu mohou vyskytnout, jaké faktory ovlivňují delikventní chování dětí a mládeže. Dále pak na sport a jeho vliv a význam v životě člověka a jeho socializační dopad v souvislosti s prevencí negativních jevů.

V praktické části porovnáám fungování dvou organizací, které se zabývají volnočasovými aktivitami dětí a mládeže. Dále pak jejich organizaci, náplň a především motivaci dětí pro aktivní zapojení v takové skupinové sportovní aktivitě.

Protože považuji za důležitý komplexní přístup k problematice prevence negativních sociálních jevů, přidám i preventivní program, který je uplatňován na základní škole. I zde je možné zaznamenat využití pohybových a sportovních aktivit jako jednu z forem prevence.

KE SPORTOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE A JEHO DOPADU NA KAŽDODENNÍ CHOVÁNÍ BEZ NEGATIVNÍCH JEVŮ

1. Sport jako společenský fenomén

Sport či sportovní aktivity jsou běžnou součástí našeho života. Můžeme je buď aktivně provozovat, nebo například sledovat v televizi, či přímo na sportovních akcích či utkáních. Díky medializaci sportu je sport a jeho aktéři, především slavní sportovci, denně v povědomí lidí.

„Žijeme ve světě, kde sport je mezinárodním fenoménem, je důležitý pro politiky a světové vůdce, přispívá k dynamice ekonomického rozvoje, rozšiřuje globální povědomí cestou mezinárodních sportovních událostí, je nedílnou součástí lokálních sociálních a kulturních struktur, regionů a národů. Sport je svým potenciálem schopen pomoci i k vývoji nejchudších oblastí světa, tvoří nezastupitelnou součást masové mediální podívané, podílí se na rozvoji turistického podnikání, je různým způsobem spojován s řadou sociálních jevů a problémů jako je zdraví, násilí, kriminalita, sociální rozdíly, pracovní migrace, ekonomický a sociální rozvoj a chudoba.“³ Dále pak Sekot (2008) uvádí, že v průběhu konání významných sportovních akcí se stává globálním pojítkem hodnotově jednotícího zájmu sociálně, kulturně i nábožensky rozdílných koutů světa.⁴

Sport je vnímán jako významný činitel ovlivňující nejen jeho vlastní aktéry, ale v podstatě celé široké spektrum společnosti. Je zdrojem zábavy, obživy, je obchodním artiklem právě tak jako prestižním činitelem. Dostává se v určité míře ke každému jednotlivci, a ukazuje své pozitivní a někdy také negativní stránky. Po celém světě se sportem zabývají miliony lidí, pro které je především zábavou, prostředkem odreagování se, obohacením prožitkové sféry, utužováním zdraví a prevencí řady civilizačních chorob, pohybovým vyžitím, náplní volného času, snahou přiblížit se úspěšnému vzoru, možností být ve společnosti lidí stejného zájmu. Při vrcholovém sportu může časem dojít k fyzickému i psychickému vyčerpání a zklamání z nedosažení vytoužených výsledků. K tomuto jistě výrazně přispívá celosvětové zaměření společnosti na výkon.

---

³ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 7 – 8)

⁴ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 7 – 8)

V Nekolově publikaci (2000) se můžeme dočíst, že se stále zvětšuje propast mezi vrcholovým sportem a sportem rekreačním. Neustále se zvyšují nároky na vybavení i fyzické dispozice vrcholových sportovců a tvoří z nich, pro průměrnou populaci, nedostižné hrdiny. Navíc vrcholový sport provází vysoké finanční odměny, sponzoring, společenské a osobní aféry známých sportovců, doping, a to pak sport činí diskutabilním. Přesto je právě sport jednou z významných možností v prevenci sociálně patologických jevů.⁵

V závěrech z konference „Sport a stát“ konané ve dnech 4. a 5. května 2010 pod záštitou předsedy Vlády ČR Jana Fischera, kterou pořádalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Český olympijský výbor ve spolupráci s Českou televizí a zástupci Všesportovního kolegia: ČSTV, ČOS, SSSČR, KČT, Orel, AČR, ATJSK, ČSS, ASPV, AŠSK, se můžeme dočíst, že sportovní hnutí v Evropě i v České republice má dalekosáhlejší vliv, než jakékoliv jiné, společenské hnutí. Sport jako společenský a ekonomický jev význačným způsobem přispívá k rozvoji společnosti a tělesné aktivity mají rozhodující pozitivní dopad na zdraví a výchovu populace. Aby sport naplňoval své sociálně společenské funkce, musí mít vytvořeny základní podmínky, mezi které patří zejména:

- politická podpora a právní rámec pro provozování sportu, sportovní zařízení, výchovu a činnost odborníků,
- ochrana integrity sportu, jeho autonomie a podpora činnosti neziskových sportovních organizací,
- zajištění financování sportu a jeho dostupnost pro nejširší vrstvy občanů všech věkových skupin,
- začlenění sportu a tělesných aktivit do všech stupňů výchovných a vzdělávacích programů.

Sport v České republice, jakkoliv má tradici a historické i současné úspěchy, není dostatečně podporován a jeho rozpoznávaný potenciál není plně využíván. Studie poukazují na nedostatečné ekonomické zabezpečení sportu v ČR. Statistiky ukazují

---

⁵ NEKOLA, Doping a sport, (str. 5 – 9)

snížení zájmu mládeže o sport, zhoršení tělesné zdatnosti dětí a úbytek dobrovolníků ve sportu.⁶

1. 1 Socializační působení sportu

Sport se vyvíjí v určitém kulturním klimatu a je výslednicí sociálně podmíněného hodnotového směřování, utváření vzorců činností a jednání. Participace dětí a mládeže na sportovních aktivitách je výrazně ovlivňována dostupností příležitostí, podporou rodinných příslušníků, kamarádů, názorových vůdců a životních vzorů, nejbližší komunitou i vnímavostí potenciálního účastníka sportovních aktivit.⁷

Pro svou prožitkovost má sport blízko ke hře, pro cílevědomost a systematické, pravidelné úsilí k práci. Tendence ke zdokonalování a k precizaci přibližuje sport učení.⁸

I když se individuální představy o sportování dětí v rovině příslušnosti k pohlaví mohou v závislosti na sociální příslušnosti a celkové úrovni rodiny lišit, existuje do určité míry všeobecný vzor charakteristický pro naši kulturní sféru. U dívek jsou jejich tendence ke sportovním hrám autoritami více usměrňovány a kontrolovány než u chlapců. Tato situace pramení z větších obav a předpokladu rizik u dívek, což ale může vést k omezení rozvoje sportovních dovedností, i k omezování povahy her a neformálních sportovních aktivit sdílených s přáteli a vrstevníky. Chlapci mají v tomto ohledu snadnější pozici, do světa fyzických dovedností a sportovních her pronikají obvykle již v poměrně mladém předškolním věku. Postupem času roste také jejich důvěra v možnosti výhod organizovaného výkonnostního sportu jako zdroje osobního uspokojení a kreditu či dokonce profesní aspirace. Sport je v případě chlapců obecně chápán jako nedílná součást vývoje dozrávání. U dívek se výraznější úloha sportu v procesu osobnostního zrání zpravidla nepředpokládá.⁹

Socializační aspekty sportu odrážejí také stimulační význam uznání a obdivu okolí ke sportovním výkonům, k posílení vlastní sebedůvěry a sebehodnocení a pozitivní odezvy okolí, poukazuje Sekot (2008). To jsou aspekty pro dítě a mladistvého velmi

---

⁶ MŠMT, SPORT A STÁT, Konference z 5.5.2010

⁷ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 22)

⁸ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 23)

⁹ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 22 – 23)

důležité, zejména v období adolescence. Z porovnávání skupin „sportovců a nesportovců“ nevyšel jednoznačně najevo vliv sportu na osobnost člověka. To zejména proto, že už chuť nebo motivace pro to začít se sportem určitou osobností výbavu vyžaduje, a je ovlivňován celou řadou sociálních proměnných. Nicméně, dle Coakleyho, se sport z hlediska socializačních účinků projevuje zejména v kontextu: příležitostí prověřovat a rozvíjet vlastní schopnosti a identitu i mimo rámec sportu; přístupu ke zkušenostem mimo rámec sportu; formováním nových vztahů; poučením, jak sportovní zkušenost možno prakticky využít i v jiných oblastech života; příležitostí jednat s jedincem jako s komplexní osobností a nikoli jako jednostranně rozvinutým sportovcem; šanci být kompetentní, zodpovědný a uznávaný i mimo úzký rámec sportu.¹⁰

Sportovně zaměřená cvičení, u nichž je kladen důraz na přesné dodržování pravidel dávají možnost prožití řádu a spravedlnosti a uvědomění si řádu jako jistoty. Motorika je v období pubescence zaměřená na zdokonalování dovedností s výkonovým zaměřením. Rozvoj vytrvalosti vůle umožňuje cílenou dlouhodobou přípravu na limitní sportovní výkony. Tato zkušenost bývá transformována i do jiných oblastí života a často se dostává do struktury osobnosti.¹¹

1.2 Emocionalita sportu

Sport je emociogenní, tj. je zdrojem emocí. Patrně patří mezi nejemociogennější zájmové činnosti života. Prakticky mu mohou konkurovat jen hazard, sex a umění. Příčinou je především soutěživost sportovních aktivit, vyvolávající bouřlivou emoční dynamiku, nejistota sportovního výsledku a zastoupení herních prožitků. Sportovní prožitky (zážitky) jsou předmětem rozboru z hlediska filozofického (autentičnost) i pedagogického (prožitková pedagogika).¹²

Kulturní vývoj nepřeje silným emočním projevům. Výchovou je člověk veden k tomu, aby své emoce „držel na uzdě“, kontroloval je a neprojevoval. Tyto tendence, tzv. emoční imploze, mohou mít z hlediska psychohygieny dlouhodobé negativní účinky (neschopnost projevovat emoce, citová oploštělost, úzkostnost, atd.). Proto jsou pro

---

¹⁰ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 22 – 28)

¹¹ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 38 - 39)

¹² SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 51 - 52)

člověka důležité situace, kdy může své emoce svobodně projevit, dát jim průchod a využít jejich energie k aktivitě. Pro společenskou nepřijatelnost emocionálních projevů se lidé často uchylují do imaginativní a virtuální sféry. Dokladuje to oblíbenost hrůzostrašné podívané, četby a počítačových her. Ve svých důsledcích to může vést k hypokinezi. V horším případě se lidé snaží potencovat svou emocionalitu drogami a podobnými stimulacii, která často vedou k závislostem. Emoce ve sportu mají výhodu spojení aktivního spojení se svalovou činností, a to dává dobrou možnost pro emočního odreagování, zbavení se nepříjemného napětí (emoční katarze) a navíc možnost energetizace, zdraví prospěšných pohybových aktivit. Sport tedy není pro člověka přínosný jen svým biologickým efektem, ale i jako emoční prožitková příležitost, zvyšující kvalitu života (psychosociální, sociálně-integrativní a zábavná funkce).¹³

Sportování pro radost je nezbytnou podmínkou sportování, nejen zájmového, ale i profesionálního, které se psychologicky (motivačně) dostává na úroveň práce nebo zdravotního sportu, který může mít povahu doplňku léčby. Neradostný sport nebo sportovní aktivita z pravidla nemá dlouhého trvání.¹⁴

1. 3 Rozdělení sportovních aktivit

Různé druhy sportů přinášejí rozdílné úrovně forem zkušeností a vyvolávají nestejně osobnostní a sociální dopady. To, co probíhá a o co se „hraje“ na poli vrcholového sportu je odlišné od sportovních volnočasových aktivit. Pomineme-li vrcholový sport (vnímaný jako elitní, profesionální), vymezuje rámcově Slepíčková (2000) sport na klubový, rekreační, masový, alternativní, fitness sport, rizikový a dobrodružný či také „adrenalinový“, požitkářský a kosmetický.¹⁵

- „Adrenalinové sporty“ nesou znaky rizika a směřují k uspokojení touhy po dobrodružství a napětí a zároveň k fyzickému výkonu. Jedná se zpravidla o organizačně, technicky a tedy i finančně náročné sportovní činnosti.
- Fitness sport je především zaměřen na tělesnou zdatnost, tedy na ty vlastnosti člověka, které lidem umožňují vykonávat tělesnou činnost s důrazem na rozvoj aerobní a silové zdatnosti, pohyblivosti a žádoucích tělesných proporcí. Ve většině

¹³ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 51 – 55)

¹⁴ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 66)

¹⁵ SLEPIČKOVÁ, Sport a volný čas

případů jde o činnosti provozované v technicky vybavených zařízeních soukromého sektoru.

- Klubový sport je spojen se sportovními kluby a federacemi, a to především organizačně, je charakteristický růzností motivů počínaje soutěžním vzrušením, úsilím o maximální výkon, touhu po relaxaci a konče kupř. potřebou společenských kontaktů.
- Kosmetický sport je programově zaměřen na dokonalý osobní vzhled a k tomu je silně provázán se dvěma výše uvedenými typy. K tomuto typu patří také solária, odborné poradenství, masážní salony vybavené lázeňskými službami. Cílem kosmetického sportu je sexy postava, sportovní, opálený a zdravý vzhled, dojem zdatnosti, přitažlivost a zajímavost.
- Požitkářské sporty jsou motivovány touhou po prožitku výjimečné, běžně nedosažitelné a svoji povahou exkluzivní zábavy a potěšení zaměřeného ke zlepšení tělesné kondice či spíše zlepšení tělesného vzhledu. Na půdě některých populárních sportů jsou tyto aktivity známy jako *S-sporty* – akronym slov začínajících v angličtině na s (sun, sea, sand, show, sex, speed, satisfaction). Vyjadřují některé rekreační radovánky náročnější turistické klientely.
- Rekreační sport je zaměřen na činnost ve volném čase, který přináší souběžně odpočinek, zábavu a znovunabytí fyzických i psychických sil. K dominantním znakům lze počítat svobodně volený program, cílící k tělesné regeneraci, odpočinku, zdraví a rozvíjení harmonických mezilidských vztahů.

„Uvedené druhy sportu se liší různou úrovní fyzické, organizační i finanční náročnosti. A také vhodností v rámci prevence sociálně patologických jevů.“¹⁶

---

¹⁶ SEKOT, Sociologické problémy sportu, (str. 37 – 38)

2. Děti a mládež

2. 1 Dítě a vliv rodiny

Člověk přichází na svět jako biologické individuum svého druhu a společenskou bytostí se specifickou psychikou se stává prostřednictvím socializace a akulturace. Jde o komplexní proces proměn, které začínají osvojováním základních kulturních návyků, později mluvené řeči a dalšími změnami až po vpravování se do role svého pohlaví, orientace ve světě hodnot a jejich přijímání, resp. zvnitřňování. Socializace začíná již v novorozeneckém věku v rodině, pokračuje ve škole a v zaměstnání, je determinována masmédií a příslušností k různým pracovním a zájmovým skupinám. Základy vytváří tzv. primární socializace, uskutečňující se v rodině v procesu rodinné výchovy, která je současně mediátorem vlivu dané kultury. Cílem rodinné výchovy je uvést dítě do příslušného kulturního prostředí, naučit je orientaci v tomto prostředí plném symbolů a společenských standardů.¹⁷

Základním nástrojem socializace je sociální interakce v raném věku dítěte. Její povaha a obsah vytváří základy osobnosti, a to zejména míra citového nasycení, či nenasycení (citová saturace, citová deprivace), vytváření citových vazeb. Rozhodující význam mají tzv. “vztažné osoby“, obvykle matka, pro sociální vývoj dítěte, neboť některé zkušenosti z raného dětství mohou mít nezvratné důsledky. Celková povaha rodinného prostředí, je základním činitelem socializace. Někteří psychologové se proto pokusili základní dimenze, faktory či typy rodičovského chování, např. ve schématu Typologie rodičovského chování, znázornit.¹⁸

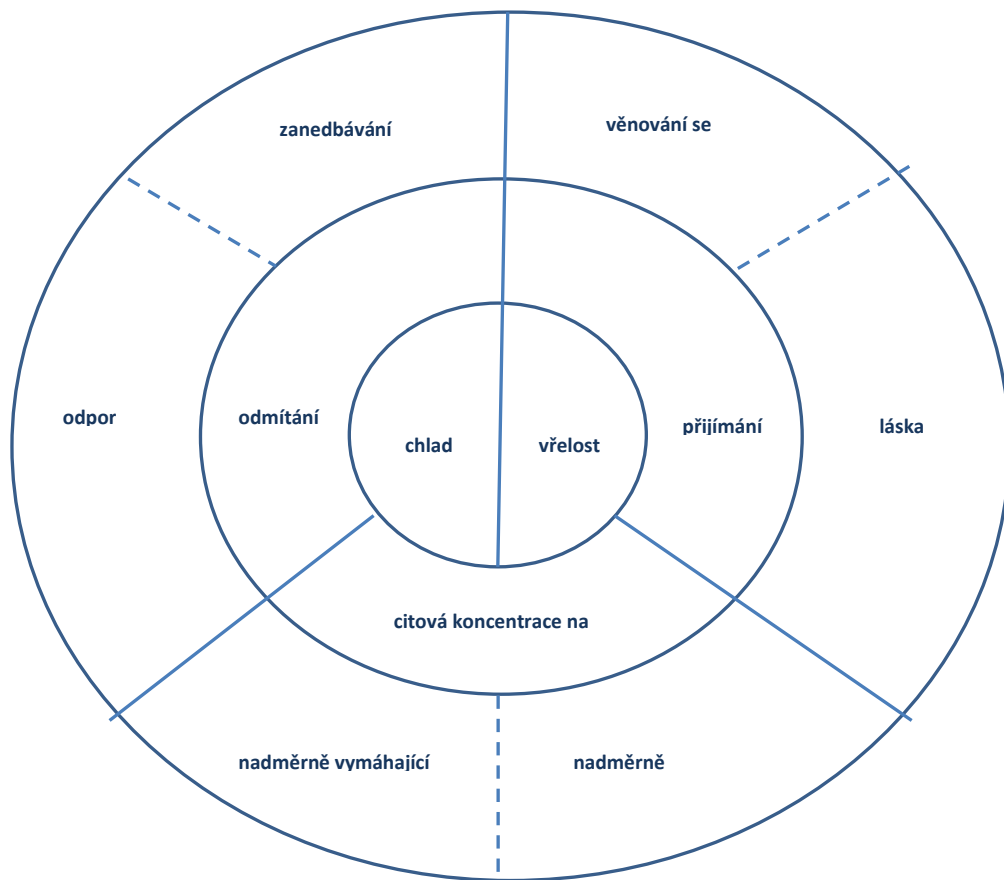
---

¹⁷ NAKONEČNÝ, Sociální psychologie, (str. 57)

¹⁸ NAKONEČNÝ, Sociální psychologie, (str. 74 – 75)

Obr.1: Typologie rodičovského chování

Zdroj: Nakonečný (1999)¹⁹

2. 1. 1 Patologické situace v rodině a jejich vliv na děti a mládež

Již v Preambuli Úmluvy o právech dítěte je kladen důraz na význam rodinného prostředí, atmosféry štěstí, lásky a porozumění jako základní principy OSN. Úmluva o právech dítěte (definující dítě jako každou lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve) v Článku 2 garantuje všem dětem ochranu před jakoukoliv formou diskriminace a zavazuje stát k přijímání pozitivních opatření k podpoře jeho práv, v Článku 7 se od narození přiznává dítěti právo na jméno a občanství a také právo znát podle možností své rodiče a být v jejich péči. V Článku 10 se potom říká, že dítě má právo žít s oběma rodiči, pokud to není v rozporu s jeho zájmy, a má právo udržovat styk s oběma rodiči, je-li odděleno od jednoho z nich nebo od obou. Dokonce je v Článku 10 přiznáno dítěti i

¹⁹ NAKONEČNÝ, Sociální psychologie, (str. 75)

rodičům právo opustit kteroukoliv zemi a vstoupit do své vlastní za účelem spojení rodiny nebo udržení vztahů dítěte s rodiči.²⁰

Ze studií Langmeiera a Matějčka²¹ u dětí vyrůstajících v kolektivních zařízeních mimo vlastní rodiny nebo i ve vlastních rodinách, které své rodinné funkce neplnily, lze vyvodit pět základních psychických potřeb dítěte. Jsou jimi: potřeba stimulace, tj. náležitého přívodu podnětů co do množství, kvality i proměnlivosti. Uspokojení této potřeby vede organismus k aktivitě; potřeba smysluplného světa - mají-li se z jednotlivých podnětů stát poznatky a zkušenosti, musí být v těchto podnětech nějaký řád, nějaký smysl. Uspokojení této potřeby umožňuje organismu učit se, nabývat zkušeností a přizpůsobovat se životnímu prostředí. Třetí z potřeb je potřeba životní jistoty. Uspokojení této potřeby umožňuje organismu cílevědomou aktivitu poznávací, pracovní, společenskou apod. U dítěte je uspokojována především v citových vztazích; potřeba identity neboli vědomí vlastního „já“, vlastní hodnoty, ale i společenské prestiže (opakem identity je anonymita). Její uspokojení je podmínkou sebeúcty a sebevědomí, které dále umožňuje uspokojivé zařazení ve společnosti. Poslední z vyzvednutých potřeb je potřeba otevřené budoucnosti, naděje a životní perspektivy. Umožňuje uspokojivé prožívání osobního běhu života. Ztráta perspektiv - uzavřená budoucnost vede k zoufalství. Studie o psychické deprivaci dětí vedly k poznatku, že tyto potřeby nejsou omezeny jen na dětský věk, ale působí také v dospělém věku. Nedostatek v jejich uspokojení nemá ovšem již takové následky jako je tomu v dětství, kdy jsou jednotlivé mentální funkce dítěte ještě ve vývoji. Pokud se dítěti nedostává v oblasti těchto potřeb a podmětů, lze hovořit o psychické deprivaci - psychickém stavu vzniklém následkem takových životních situací, kdy subjektu není dána příležitost uspokojovat některé základní psychické potřeby v dostatečné míře a dostatečně dlouho. Následkem psychické deprivace je mimo jiné neschopnost navázání vřelých, hlubokých a trvalých citových partnerských vztahů. To znamená, že deprimované děti mohou být do budoucna ve zvýšené míře poškozeny, narušeny v rodičovských postojích.

---

²⁰ Úmluvy k ochraně práv dětí

²¹ MATĚJČEK, LANGMEIER, Počátky našeho duševního života, (str. 276 - 289)

2. 1. 2 Vývoj dítěte

Psychický vývoj dítěte začíná již v období prenatálního vývoje. Dítě reaguje komplexně na tělesné i duševní pochody matky. Např. kouření během těhotenství a následné snížení obsahu kyslíku v mateřské krvi v placentě vede nejen ke snížení přívodu kyslíku dítěti, ale na psychické úrovni zkušenost určitého opakujícího se nedostatku a tísně uvádí plod do stavu chronické nejistoty a strachu. Z prací některých autorů vyplývá, že plod reaguje vzrušivě nejen na kouření samotné, ale už na myšlenku matky na kouření. Vazba mezi fyzickým i psychickým stavem, pohodou u matky a dítěte je zde zřejmá. Výrazné jsou reakce plodu na zvukové podněty v posledních měsících těhotenství. Plod je schopen reagovat na různé druhy hudby, za významnější jsou považovány reakce na lidskou řeč. T. Verny soudí, že plod je v prenatálním období natolik vyspělý, že je schopen rozpoznávat citový přízvuk v matčině hlase a reagovat na něj. Již od tohoto věku je tedy dítě schopné interakce a zevní stimuly jsou pro jeho další vývoj nezbytné.²²

Správně fungující rodina je pro dítě nejpříznivější variantou. Během prvního roku života dítě soustřeďuje své citové vazby na „mateřské“ osoby v jeho blízkosti. Do dvou let, a v rozvinutějších formách se dál jeho citové a společenské vazby rozšiřují, spojují, diferencují, soustřeďují a integrují na větší celky. Dítě tak dostává představu rodiny a domova. Dítě poznává nejen vztah matky k sobě a otce k sobě, ale i vztah těchto osob navzájem. To je podmínkou uvědomění si své vlastní osoby, svébytnosti. Psychologická zkoumání ukázala, že pro vědomí vlastního „já“ je nezbytný nejen vztah „já“ a „ty“, ale také „on/ona“.²³

Ani větší počet není na škodu, pokud netvoří pro dítě nepřehlednou řadu s nepřehlednými funkcemi. Vytváří se jedinečná identita dítěte. V tomto období se nepřiměřenou stává situace např. samotné matky ne proto, že by snad dítě mělo méně jistoty ve vztahu k matce, ale proto že mívá méně příležitostí poznávat různost a mnohostrannost mezilidských vztahů. Příliš často tak může zůstat na úrovni vztahu „já“ a „ty“. Svou identitu si dítě nese dále do života a podle toho, zda byla pozitivně či negativně formována, bude mít spíše důvěru či nedůvěru v sebe sama, bude více či méně schopno přijímat úkoly a investovat do nich svou energii. Velký vývojový předěl pro dítě je třetí rok. Dítě má již všechny charakteristické rysy lidské bytosti, vstupuje do

---

²² MATĚJČEK, LANGMEIER, J. Počátky našeho duševního života, (str. 136 - 220)

²³ MATĚJČEK, Dítě a rodina, (str. 15 – 62)

vývojové etapy, kdy se bude rozvíjet jeho kulturní a civilizované člověčenství. V období předškolního věku vstupují výrazně do života dítěte ostatní děti, prohlubují, rozšiřují a rozvíjejí se jejich vzájemné vztahy a nadále budou tvořit podstatnou součást života dítěte. Ve vztahu k druhým dětem se rozvíjejí mnohé podstatné vlastnosti, pro které ve vztahu k dospělým není vhodné prostředí. Je to především spolupráce, tzv. pro sociální vlastnosti: družnost, solidarita, obětavost, tolerance, soucit a soustrast. Na podkladě vývojových materiálů v oblasti intelektové a citové se kladou základy pro vztahy přátelství. V tomto smyslu platí, že děti, které nemají možnost kontaktu se svými vrstevníky (mateřské školy), jsou do jisté míry ochuzovány. Pokud je dítě v předškolním zařízení spokojeno, je jeho pobyt zvláště příznivý v nepříznivé situaci, např. v období rozvodu rodičů. Citově příznivé prostředí, kde dítě může trávit určitý čas, je možností ke zmírnění zátěže. Vstup dítěte do školy se netýká pouze jeho, ale celé rodiny. Oblasti nejvýraznějších potíží se obvykle týkají školního prospěchu dítěte a jeho společenské situace - jeho postavení v dětském kolektivu, vztahů ke spolužákům a učitelům. Vstupem do školy získává dítě novou společenskou roli. Rodiče by měli projevovat zájem o jeho školní práci, sdílet s dítětem jeho starosti i úspěchy ve škole. Střední školní věk (8 - 12 let) je významnou etapou v utváření identity dítěte. Děti porovnávají své schopnosti a síly a mohou se objevovat pocity méněcennosti. Dítě potřebuje oporu a zázemí ve své rodině.²⁴

2. 1. 3 Adolescence

Adolescence je dnes zcela samozřejmě přijímána jako specifické vývojové období v procesu celoživotního utváření osobnosti. G. S. Hall označuje toto období za „nový život“.²⁵ Mladý člověk osciluje mezi protiklady – bojuje se světem norem, stereotypů, zodpovědnosti a závazků. Mezi nejvýraznější témata tohoto období patří téma identity a vztahu k sobě samému, oblast sociálních vztahů s vrstevníky, rodiči i ostatními dospělými osobami.

Významným předpokladem normálního vývoje je i tzv. kritická tělesná hmotnost, tj. více 20% tělesného tuku, a vývoj sekundárních pohlavních znaků (v souvislosti s hormonálními změnami organismu). Z psychologického hlediska je však rozhodující

---

²⁴ MATĚJČEK, Dítě a rodina, (str. 15 – 62)

²⁵ SMĚKAL, MACEK, Utváření a vývoj osobnosti (str. 113)

percepce a vlastní prožívání puberty. Ukazuje se, že předčasnou pubertu prožívají lépe chlapci, než dívky. Objevuje se zde významnější tlak kulturních standardů na vzhled. Švédský longitudinální výzkum zjistil, že časné dospívání dívek znamená větší subjektivní problémy s váhou a také menší spokojenost se svými osobními charakteristikami, zvláště temperamentem. Tyto dívky mají rovněž větší problémy ve vztazích se svými rodiči, zvláště s matkou, ve škole s učiteli. Tuto zhoršenou kvalitu vztahů však vnímají převážně jen dospívající, nikoliv dospělí. Dalším významným tématem je hledání tzv. sociální identity, začlenění dospívajícího do sociálních skupin.

Postoj adolescentů ke společnosti se dá zobecnit na příkladu jejich vztahu k jim nejbližší instituci – škole. Podle mínění studentů a žáků středních škol si na sebe nikdo nechce brát větší zodpovědnost za školní prostředí, ani za vyučování. Ve vztahu učitele a žáka vnímají studenti stále příliš autokratický přístup a velkou distanci. Studenti se necítí být partnery pro dialog.²⁶

2. 2 Sociálně patologické jevy

2. 2. 1 Rizikové chování dětí a adolescentů

Užívání drog, násilí a šikana, záškoláctví, páchání trestné činnosti atd. – to označujeme jako rizikové chování. Nalézt příčiny těchto jevů není snadné. Jak bylo uvedeno dříve, je adolescence obdobím zásadních fyzických i psychických změn. Ericsson toto období nazývá „stádiem identity proti zmatení rolí“.²⁷

Růst kriminality je jedním z vývojových trendů současné společnosti. Růst patologického chování mládeže v podstatě tento růst kopíruje. Dle statistiky Ministerstva vnitra ČR se za posledních dvacet let počet stíhaných mladistvých zvýšil trojnásobně, nezletilých pak tři a půl násobně. Převládajícím trendem však je narůstající samoučelná brutalita a bezohlednost, trestná činnost spojená s drogami a jinými typy závislostí.²⁸

Rizikové chování lze rozdělit na chování, které poškozuje zdraví dítěte, adolescenta a na chování, které je spjaté s ohrožením společnosti, druhých lidí. Do oblasti

---

²⁶ SMÉKAL, MACEK, Utváření a vývoj osobnosti, (str. 113 - 123)

²⁷ HOSKOVCOVÁ, Psychická odolnost předškolního dítěte, (str. 44)

²⁸ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 147 – 151)

rizikového chování lze tak zařadit predeliktivní chování i páchaní trestné činnosti: agrese, násilí, šikanu a týrání (včetně rasové nesnášenlivosti, a diskriminace kterých skupin), užívání drog (včetně alkoholu a kouření), sexuální rizikové chování (včetně předčasných mateřství a rodičovství), poruchy příjmu potravy, sebevražedné pokusy i dokonané sebevraždy.

2. 2. 2 Deliktivní chování

Dle Koudelkové „deliktivce označuje antisociální chování, které může nebo nemusí být spojeno s právními důsledky, přičemž deliktivci se v sociálních vědách zpravidla rozumí mírnější porušení právních nebo morálních norem, zejména dětmi a dospívajícími, zatímco termín kriminalita se používá již pro závažné přestupky, trestné činy“. Predeliktivce je tedy takové chování, které není spojeno s právními důsledky, ale narušuje spíše morální či sociální normy.²⁹

Termín deliktivce zahrnuje zejména: záškoláctví, útoky z domova, agresivitu ve škole, toxikomanii, alkoholismus, gamblerství, a další závažné chování osob, které nejsou vzhledem ke svému věku ještě plně trestně odpovědné.

Sociologie charakterizuje deliktivci jako obecné označení pro činnost porušující zákonné nebo jiné normy chování způsobující společnosti nebo jednotlivci újmu. Rozumí se tak protisociální chování v širším smyslu než kriminalita.

Z psychologického hlediska se pokládá pro vymezení deliktivního chování za rozhodující motivace. Deliktivce je definována jako nedostatek ve funkci svědomí, jako slabost superega. Jako situace, kdy jedinec neakceptoval a nezvnitřnil normy a zákazy obecně přijímané společností, v níž žije. Neidentifikoval se s hodnotami rodičů a vychovatelů, vyhledává uspokojení svých potřeb na úkor sociálního okolí, popř. přijal hodnoty sociálně patologických skupin. V některých případech může být deliktivní chování hledáním „náhradního uspokojení“ při ztrátě nebo citové deprivaci. Dítě tak vyjadřuje potřebu uznání a pozornosti, kterou mu prostředí, ve kterém vyrůstá, nevyjadřuje. Častým projevem substitučního chování jsou tzv. substituční krádeže,

---

²⁹ SMÉKAL, MACEK, Utváření a vývoj osobnosti, (str. 191 - 195)

útěky a toulání. Pro děti je smysl tohoto jednání nevědomý. Delikventní chování je tak voláním o pomoc.³⁰

2. 2. 3 Faktory ovlivňující rizikové chování

- a) **RODINA:** Význam rodiny pro vývoj dítěte byl již zmiňován. Pro vznik rizikového chování dítěte má však primární význam. Rodina určuje totožnost, podílí se významně na směřování životní dráhy dítěte. J. Langmeier³¹ na základě svých poznatků o psychické deprivaci definoval čtyři základní psychické potřeby, které by rodina měla uspokojovat: potřebu náležité stimulace, smysluplného světa, životní jistoty a pozitivní identity. Ekonomická situace bývá výrazným prvkem mezi příčinami rizikového chování dětí. Zajímavé je, že toto chování mohou podněcovat oba póly socioekonomické situace rodiny. Jak uvádí Bláha: „ve vyšších příjmových skupinách i mezi lidmi s vyšším vzděláním vládne skepticismus, nenasytná žízeň po materiálních požitcích, nedostatek morálky a svědomitosti, impulsivnost. Schází kázeň, svědomí, morálka“. Naopak špatná socioekonomická situace rodiny bývá doprovázena prožitky vysoké životní nespokojenosti, která může vyústit v konflikty a projevovanou agresivitu. Ani jedna z těchto situací nemůže poskytnout dítěti příznivé podmínky pro vývoj. Dalšími případy potom může být „rozštěpená dvojná výchova“, kdy dochází k polarizaci v postoji otce a matky, situace kdy v rodině jedna osoba vychovatele schází nebo dokonce stav, kdy je dítě k delikventnímu, kriminálnímu jednání rodiči motivováno.
- b) **TYPICKÁ OSOBNOST:** Svou roli hrají také předsudky o typické osobnosti rizikově se chovajících dětí a mládeže, které jsou v podvědomí veřejnosti, podporované mnohdy masovými médii. Bohužel velmi často se stejné předsudky objevují také u personálu zařízení, která s rizikovou mládeží pracují – mají utvořenou neměnnou představu o typické osobnosti svého klienta. Vzhledem k negativním zkušenostem s těmito dětmi je možná jejich postoj pochopitelný. Ale kdo jiný, než odborníci z pomáhajících profesí by měl být nezaujatý a nelámat nad nimi hůl?

---

³⁰ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 11 – 46)

³¹ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 37 – 46)

- c) **SYNDROM HYPERAKTIVITY:** V osobnostních obrazech dětí a mladistvých s rizikovým chováním se statisticky významně více, v porovnání se skupinou ostatních vrstevníků, objevuje: syndrom hyperaktivity, časová orientace na přítomnost (okamžité uspokojení potřeb i za cenu nižšího zisku než při odloženém uspokojení), méně realistická očekávání do budoucna – budoucí události si představují s nereálným optimismem, impulsivita, negativní sebehodnocení. V některých případech je delikventní chování pokusem člověka s nízkým sebehodnocením zvýšit pocit vlastní hodnoty kriminálním, delikventním činem, když mu podmínky neumožňují dosáhnout téhož běžnou, společensky přijatelnou formou. Delikventní jedinci mají v průměru nižší schopnost vnímat sociální významy lidského chování, řadí je do méně kategorií, hůře tolerují dvojznačnost v sociální komunikaci, konflikty řeší méně konstruktivně, zkratkovitě a agresivně.³²
- d) **MORÁLKA:** U člověka, který se dopouští delikventního chování, se obvykle obecně předpokládá narušení morálky. U delikventně se chovající mládeže a ostatními vrstevníky však nejsou nalézány významné rozdíly – obecně i delikventní děti vědí, „co je dobré a co je zlé“.
- e) **SKUPINY – ŠKOLA, VRSTEVNÍCI:** Jedním z nejvýznamnějších faktorů, který ovlivňuje rizikového chování dětí a mládeže jsou škola, skupiny – subkultury mládeže. Novodobá kriminologie zdůrazňuje, že kriminalita mládeže je téměř vždy páchána v partách či neformálních vrstevnických skupinách. Tyto nezřídka vznikají vyčleněním se z formálních. Nejčastěji je tvoří spolužáci, svěřenci stejných docházkových a pobytových zařízení pro děti a mládež. Pro rizikovou mládež z dysfunkčních rodin je přitom vrstevnická skupina důležitější než pro mladé lidi vyrůstající v rodinách s přiměřenou mírou podpory. U dětí frustrovaných nízkou podporou rodiny je pravděpodobnější, že potřeba kladného přijetí vrstevnickou skupinou bude silná. Na tyto děti má potom skupina, popř. její vůdce velký vliv. Tyto skupiny se zpravidla vymykají běžným mechanismům sociální kontroly, vytváří si vlastní hodnotové preference a chovají se vysoce autonomně. Tráví obvykle čas v rizikovém sociálním prostředí, finanční prostředky si opatřují drobnými krádežemi.

---

³² MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 27 – 34)

Některé vede ke kriminalitě nuda – nedostatek či absence jiné, smysluplnější aktivity.³³

Svou příslušnost k určité skupině, případně k ideologickému hnutí, módní vlně mládež demonstruje zejména způsobem úpravy zevnějšku (účes, oblečení, boty, doplňky, zdobní těla, apod.), zvláštním jazykem, uctíváním určitých symbolů, druhem preferované hudby, vyzdvihováním určité osobnosti. Ideologie subkultury se obvykle inspiruje aktuálním stavem společnosti. Podle mínění některých sociologů není naše společnost zcela koherentní. Spatřují přehradu mezi jednotlivými společenskými vrstvami, které není pro děti ze sociálně slabšího prostředí snadné překonat. Za těmito „přehradami“ často vznikají subkultury frustrované mládeže.

- f) **PATOLOGICKÉ SOCIÁLNÍ SKUPINY:** K nejvýraznějším patologickým sociálním skupinám dětí a mládeže patří skupiny drogové a rasistické.
- DROGOVÉ SKUPINY:** Užívání drog a kriminalita jdou ruku v ruce. Předpokládá se, že jeden týden drogově závislého přijde na několiknásobek měsíčního příjmu. Deficit je nejčastěji řešen krádežemi a prostitucí. Zneužívání návykových látek přináší výrazná zdravotní rizika. I když na první pohled ne tak nebezpečné je zneužívání tzv. legálních drog.³⁴ Obecně má užívání návykových látek u dětí a mládeže svá specifika. Závislost na návykových látkách se vytváří podstatně rychleji. Existuje zde vyšší riziko těžkých otrav s ohledem na nižší toleranci, menší zkušenosti s užíváním a sklon k riskování. U dětí a mládeže užívající návykové látky bývá zřetelné zaostávání v psychosociálním vývoji; i pouhé experimentování s návykovými látkami vede u dětí a dospívajících k větším problémům v sociální oblasti (rodina, škola, atd.). Častější tendence zneužívat širší spektrum návykových látek a přecházet od jedné návykové látky k druhé, popř. více látek současně. Snad jediným pozitivem v porovnání s dospělými uživateli návykových látek je příznivější prognosa – důvodem je přirozený proces zrání, který je tichým spojencem v léčbě nejruznějších závislostí.³⁵
- RASISTICKÁ SKUPINA:** Rasistická subkultura má blíže k subkultuře násilí.

³³ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 84 – 88)

³⁴ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 83 – 90)

³⁵ NEŠPOR, K. Návykové chování a závislost, (str. 54)

Nebezpečná je svou propracovanou ideologií, historickým základem i podstatně větší tolerancí většinové společnosti.³⁶

Jako preventivní se ve vztahu ke vzniku rizikového chování zdá být: vyšší odolnost proti stresu, adaptabilita, nezdolnost, dobrá vazba alespoň na jednoho rodiče, stabilní konstituce osobnosti, aktivní postoj ke světu.³⁷

2. 2. 4 Média a jejich vliv a rizikové chování

Antropologové studující společnosti žijící na úrovni lovecko-sběračské shledávají, že jen zhruba čtvrtinu všeho času bdělého života věnují tito lidé obstaráváním potravy a její přípravou. Zbývající tři čtvrtiny času tráví náboženskými úkony, hrami a vyprávěním příběhů.³⁸ Dalo by se říct, že tento poměr v trávení volného času je porovnatelný s dětmi a mládeží. Problém tedy pravděpodobně nespočívá v kvantitě zdánlivě málo užitečných činností, ale v jejich obsahu.

Jak ukazuje celá řada domácích i zahraničních studií, děti a mládež tráví až zarážející množství času sledováním televize a ostatních médií. Televize je pravděpodobně stále nejmocnější médiem, a nejfrekventovanějšími jsou televizní stanice soukromé. A právě tyto vedou, dle expertů, pokud jde o zobrazování „negativních jevů“:

- samoučelné zobrazování násilí a jeho zlehčování;
- vulgární zobrazování sexu a lidského těla snižující lidskou důstojnost;
- agresivity zaměřené proti některým náboženským, politickým sociálním, etnickým či jiným skupinám, atd.

Obecně nebezpečným trendem je stírání žánrových hranic mezi zpravodajstvím a zábavou, tzv. reality TV využívajících záznamů z přepadení bank, z křížovatek, na nichž dochází k dopravním nehodám, které jsou pro zesílení účinku upravovány. Tyto

---

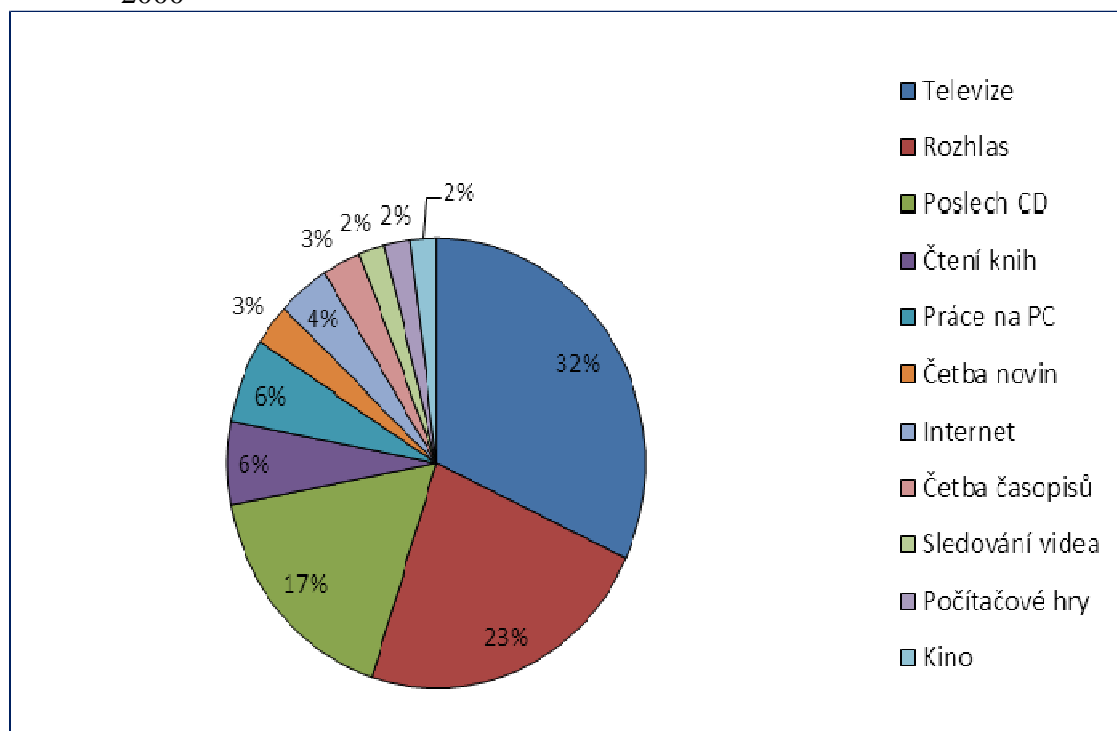
³⁶ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 88)

³⁷ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 27 – 34)

³⁸ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 103)

situace díky znázorňování a dramatizování získávají status běžných událostí. Oslabuje se tak citlivost na násilí, s nímž se člověk setkává v reálném světě.³⁹

Graf 1: Čas věnovaný mediálními aktivitám, Věková skupina 15-30let, za týden, v roce 2000⁴⁰

Zdroj: Sak (2004)

Z uvedeného grafu je patrné, že televize a rozhlas jsou nejčastěji využívaná média pro volný čas a to v součtu na 55%. Proto je důležité se zamyslet nad tím, proč a jaký obsah ve svém volném čase mladí lidé vnímají. V Sakově publikaci⁴¹ se rovněž můžeme dočíst o tom, jaké televizní stanice jsou sledovány a preference programu v televizi mladých lidí dle vzdělání a věku. Lidé s menším vzděláním a mladšího věku sahají po “zábavných“ variantách komerčních televizí a hlavním cílem je pak odpočinek. S vyšším vzděláním a také věkem se zvyšují procenta sledovanosti vzdělávacích pořadů na nekomerčních stanicích.

³⁹ MATOUŠEK, KROFTOVÁ, Mládež a delikvence, (str. 103 - 107)

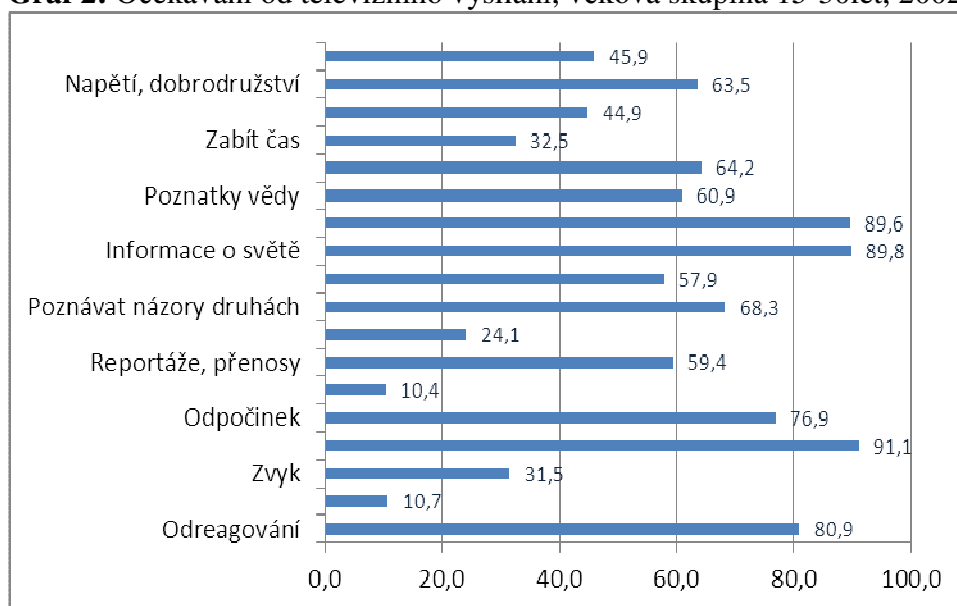
⁴⁰ SAK, P. Výzkum – Media a počítače mají zásadní vliv na myšlení, postoje, názory, hodnoty, estetiku a životní styl.

⁴¹ SAK, P. – SAKOVÁ, K. Mládež na křižovatce

Je také pravdou, že televize jakoby vyplňuje kulisu domácností a často ani není sledována. Formálně nahrazuje komunikaci v domácnosti a rodině, protože mluví-li přístroj, není pak potřeba se snažit zabavit jiným způsobem.

Z grafu č. 1 také vyplývá, že se lidé mezi 15 – 30 rokem méně věnují čtení knih a sběru informací například na internetu. Výzkum byl realizovaný v roce 2004 a proto předpokládám, že využívání internetu jako zdroje informací narostlo.

Graf 2: Očekávání od televizního vysílání, věková skupina 15-30let, 2002 ⁴²

Zdroj: Saková (2004)

V grafu č. 2. můžeme sledovat motivaci, proč se televizní vysílání sleduje. Většina, tedy 91,1% uvedla za nejdůležitější odpočinek a na druhém místě jsou pak informace o světě, především formou zpravodajství. Je ale nutné připomenout, že velmi záleží na typu televizní společnosti a podle toho vyhodnotit kvalitu předávaných informací.

⁴² SAK, P. – SAKOVÁ, K. Mládež na křižovatce.

2.2.5. Shrnutí

Podle výše zkoumaných zdrojů se dá vypozařovat, že současná doba s sebou přináší stoupající vlnu agrese, bezohlednosti a do jisté míry také brutalitu osob. To má za následek delikventní chování především u mládeže. Delikvence se může projeřovat například gamblerstvím, toxikomanií či nadměrným požíváním alkoholu, ale také zneužíváním počítačů. Ať formou závislosti na počítačových hrách, sociálních sítích, nebo naopak agresivní využití počítačů a internetu formou kyberšikany.

Tyto negativní sociální jevy vznikají, především pokud dítě postrádá dostatečné citové rodinné zázemí. Spouštěcím mechanismem delikvence bývají nejčastěji tedy rozpory uvnitř rodiny. Vzhledem k tomu že polovina manželství končí rozvodem, je velký předpoklad, že stále více dětí a mládeže bude ohroženo negativními dopady nefunkčnosti rodiny.

Obecně vzato mají blíže k delikventnímu chování osoby s nízkým sebevědomím, velkou roli hraje také vrstevnická skupina, tzv. "parta", ve které se dotyčný mladistvý nachází. Někteří povahově slabší jedinci jsou schopni pro zapadnutí do skupiny kamarádů udělat cokoliv, což má za následek užívání drog či extrémní postoje vůči jiným rasám.

Velkým problémem moderní doby je i televizní vysílání, kde agrese je považována za zcela normální. To, co bylo dříve již přes míru snesitelnosti, je dnes považováno za normální a běžné. To samozřejmě dává špatný příklad dětem, které mají již od útlého věku odlišný pohled na agresi a brutalitu, než měli třeba jejich rodiče.

Vzhledem k individualismu naší doby a stále menší funkčnosti rodiny hledají mladí lidé svou identitu spíše ve vrstevnických skupinách a ve volném čase.

PRAKTICKÁ ČÁST

3. 1 Cíl práce

Cílem praktické části práce je zjistit, jak mohou sportovní aktivity dětí a mládeže působit ve volném čase jako jedna z možností prevence negativních sociálních jevů. Zjistit, co je v dnešní době pro děti a mládež důležité pro výběr a účast na aktivitě, či kurzu ve volném čase. Porovnáním dvou způsobů organizace volnočasových aktivit s rozdílným přístupem a fungováním činností připravovaných pro děti a mládež následně upřesním, co je důležité pro úspěšnou formu prevence prostřednictvím sportovních aktivit.

3. 2 Hypotézy

V souvislosti s cílem bakalářské práce byly stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Sport motivuje jedince ke zdravému životnímu stylu, podporuje aktivní využití volného času.

Hypotéza č. 2: Sportovní úspěchy (výhry na soutěžích, v zápase) motivují jedince k zvýšení zájmu o sport a aktivity s tím spojené.

Hypotéza č. 3: Sportovní skupinové aktivity mají pozitivní vliv skupiny i mimo tréninkový čas.

Hypotéza č. 4: Vliv prostředí, organizace a image klubu či organizace má velký vliv na aktivitu mladých lidí.

4. METODIKA

4. 1 Metodický postup

Informace potřebné pro zpracování praktické části práce budou získány prostřednictvím studia odborných materiálů, technikou obsahové analýzy dokumentů. Pro zpracování teoretických východisek budou použity metody sekundární a obsahové analýzy dat – monograficky publikované zdroje, on-line zdroje a statistická data publikovaná např. ČSÚ nebo Ministerstvem školství.

Sběrem informací technikou pozorování a rozhovoru budou zkoumána dvě zařízení, která poskytují služby dětem a mládeži v oblasti volného času, sportovních aktivit. Jednak to bude Kulturní dům Dubina v Pardubicích, kde jsou nabízeny kurzy pohybové a taneční výchovy a druhou organizací bude soukromé Aerobic Centrum Pardubice, kde jsou kurzy podobné, ale jinak organizované.

Třetím typem organizace bude Základní škola – Horní Jelení, kde budou analyzována data z preventivního programu této školy

Ke zpracování tzv. „tvrdých dat“ budou použity analytické postupy tabulkového kalkulátoru MS Excel, tzv. „měkká data“ budou zpracována v programu MS Word.

VÝCHODISKA VÝZKUMU

1. Preventivní programy – možnosti

Existuje velká škála možností, jak bojovat proti nežádoucím sociálním jevům u mladých lidí, jako například předávání informací formou přednášek, četby, setkávání v klubech, kulturních či komunitních centrech, kvalitní volno-časové aktivity, například kroužky (výtvarné, hudební, přírodovědné, technické, jazykové apod.). Souhrn kroků mnohdy uceleně zachycují preventivní programy ve školách. Jeden z nich jsem analyzovala.

V preventivním programu základní školy Horní Jelení⁴³ je v závěru definována hlavní myšlenka: „*Nabídnout dětem dostatek možností smysluplného využití volného času, dostatek podnětů pro zájmovou činnost mimo školu, podchytit specifické zájmy, rozpoznat a rozvíjet jejich talent v úzké spolupráci s rodinou*“.⁴⁴

To pokládám za nejdůležitější. Děti a mladí musí mít možnosti, je nutná podpora a zapojení rodiny a kvalitní pedagog, trenér, který ději povede. Právě šíře nabídky a motivace mladých takové aktivity dělat, je nejučinnějším nástrojem, jak mladé lidi odtrhnout od nežádoucích sociálních jevů.

Jednou z těchto možností je právě využití sportovních, pohybových aktivit ve volném čase dětí a mládeže. V této oblasti existuje i Národní program rozvoje sportu pro všechny, který uvádí, že sice 70% dospělých si uvědomuje potřebu pohybových aktivit, ale jen 30% je těch aktivních, kteří pravidelně takovou činností dělají.⁴⁵

Je patrné, že stát se snaží rozvíjet populaci i po sportovní a pohybové stránce, jak se můžeme v Národním programu rozvoje sportu pro všechny dočíst. Nicméně stále zůstává nenahraditelnou pozici trenéra, kouče, učitele, přítele, se kterým mohu chodit sportovat, zkrátka osoby, která děti a mladé k pohybovým aktivitám přivede a udrží v atraktivní podobě, aby mladí lidé i v dospělém věku pečovali a rozvíjeli svou fyzickou stránku.

---

⁴³ VAŇKOVÁ, Preventivní program – ZŠ Horní Jelení

⁴⁴ VAŇKOVÁ, Preventivní program – ZŠ Horní Jelení, (str. 8)

⁴⁵ MŠMT, Národní program rozvoje sportu, (str. 3)

Dalším podstatným faktorem je skupina, ve které probíhá pohybová sportovní aktivita. Její charakteristika, úspěšnost, skladba významně ovlivňuje motivaci jednotlivce se do aktivit skupiny zapojit.

S tím související a velmi podstatnou součástí dnešního sportovního života se stává image. Ať už klubu, nebo týmu. Jde jak o vzhled, například sportovního zařízení, tak i o věhlas a úspěchy jednotlivých klubů, týmů, center. Tak, jak to běžně vnímáme i v pracovním životě, snažíme se být součástí úspěšného týmu, skupiny, chceme se pochlubit úspěchy. Zkrátka už nejde jen o sport či pohyb, pro pohyb sám, ale vše je spojeno s vnějším dojmem, pozitivním image. Proto jsou nejnavštěvovanější kluby buď úspěšné např. při účasti na soutěžích, nebo kluby kde je alespoň jedna slavná osobnost, která byla ve své sportovní kariéře hvězdou. I proto možná upadají sporty, jako je nohejbal, který není pro mladé tak atraktivní jako floorball, hokej či fotbal, jehož hvězdy vidíme v televizi.

A nesmíme zapomenout ani na finanční motivaci. Při představě, že mohu jako hokejista vydělávat 300 – 600 tisíc měsíčně zato, že si v podstatě sportuji a hraji, je mnoho mladých mužů nadšeno pro sportovní kariéru. Bohužel bez sportovního nadšení se výsledků, které by zaručily takové ohodnocení, dosahuje zřídka.

Dnešní mladí lidé si tedy vybírají pokud možno úspěšné a věhlasné kluby, aby své vidině snadného úspěchu a třeba i splnění snu sportovní kariéry byly co nejbližší.

Proto je důležité více se zaměřit na kvalitu připravovaných volnočasových sportovních aktivit pro malé lidi, a to jak do obsahu, náplně, tak také vnější prezentaci a v podstatě reklamu svého klubu, týmu, aktivity. Často se setkáváme s nabídkou státních, krajských či okresních organizací, jako jsou tělovýchovné jednoty, základní umělecké školy, kulturní domy nebo například Sokol. V porovnání se soukromými kluby, provozovanými pro zisk založených na atraktivitě, mají ale ony státní subjekty velké mezery.

Jaké možnosti nabízí soukromá sféra v tomto směru přibližuje charakteristika jednoho takového zařízení.

2. Soukromá organizace – Aerobic Centrum Pardubice

Aerobic Centrum Pardubice je provozováno paní Ivou Jebálkovou, která podniká v oblasti kondičního a rehabilitačního cvičení.

V rámci Aerobic Centra Pardubice mají klienti možnost využít různých lekcí – aerobiku, Dance aerobiku, posilování – Pump Fixu, Flexi baru, Fitness jógy, Pilatesu, Fit Zumby, Indoor Cyclingu, Bosu a dalších kombinací. V Aerobic centru jsou připraveny i lekce pro děti a mládež od 5 – 18 let formou kurzů – tedy pravidelných tréninků dvakrát za týden po 60 minutové lekci. Kategorie dětí jsou rozděleny dle věku do 5 skupin.

Tab.1: Rozdělení skupin

KATEGORIE	LEKTOR	TRÉNINKY		POČET DĚTÍ
Dětičky	MIRKA	úterý	16 - 17 hodin	16
4 - 6 let				
Kategorie I	IVA	úterý	15 - 16 hodin	25
6 – 8 let		čtvrtek	15 - 16 hodin	
Kategorie II.	IVA	pondělí	15 - 16 hodin	20
8 - 10 let		středa	15 - 16 hodin	
Kategorie III.	IVA	pondělí	16 - 17 hodin	25
10 - 13 let		pátek	15 - 16 hodin	
Kategorie IV.	ALICE	středa	17 - 18 hodin	20
14 - 19 let		pátek	16 - 17 hodin	

Zdroj: Tomanová (2011)

Pro Juniorky je každý rok připraveno víkendové zimní soustředění (termín pro rok 2011 proběhl: 25 – 27. 2 2011) a před začátkem nového školního roku, jako příprava na další sezónu, pak letní – týdenní soustředění (plánovaný termín: 21.-28.8.2011).

Další velmi podstatnou aktivitou s juniory, pro všechny věkové skupiny, je účast na soutěžích, které jsou pořádány jednak dalšími soukromými subjekty, ale také občanským sdružením Děti Fitness, aneb sportem proti drogám, které na pořádání soutěží získává i dotace od státu formou grantů. Této soutěže se pravidelně účastní přes 2000 dětí ve finále, tedy celkem cca 3000 dětí v průběhu roku.

Tab.2: Přehled soutěží, vystoupení a soustředění pro rok 2011

Datum	Den	Hodina	Akce	Místo
25. - 27.2.2011	víkend	víkend	zimní soustředění	Vršov
18.3.2011	pátek	18 - 20	soustředění před soutěží	Aerobic Centrum
2.4.2011	sobota	15:00	Vystoupení Basket–All star	ČEZ Aréna
6.4.2011	středa	17:00	Vystoupení Basket	ČEZ Aréna
9.4.2011	sobota	celý den	soutěž	Kutná Hora
16.4.2011	sobota	celý den	soutěž	Benátky nad Jizerou
17.4.2011	neděle	celý den	soutěž	Poděbrady
24.4.2011	neděle	celý den	soutěž	Náchod
30.4.2011	sobota	celý den	soutěž	Pardubice
1.5. 2011	sobota	celý den	soutěž	Hradec Králové
28.5.2011	sobota	celý den	soutěž	Praha - Hostivař
21. - 27. 8.2011	týden	týden	letní soustředění	Horní Bradlo

Zdroj: Tomanová (2011)

Účast na soutěžích je v podstatě hlavní motivací pro veškerou činnost Juniorů v Aerobic Centru Pardubice. A i právě díky velmi dobrým výsledkům (v celorepublikové soutěži za rok 2010 získala děvčata ve svých kategoriích 1. místo nejstarší kategorie 14 – 19 let, 5. místo kategorie 12 – 14, 2. místo kategorie hromadná - nad 25 členů v týmu) Aerobic Centrum Pardubice rozšířilo své kurzy po děti z původní jedné skupiny v roce 2001 na aktuálních 5 věkových skupin dětí.

Díky účasti na soutěžích, se každý rok připravuje choreografie pro každou věkovou skupinu o délce do 3 minut, kde děvčata (většina juniorů jsou a byly dívky, pouze výjimečně po dva roky chodil i jeden chlapec) předvedou pohybovou skladbu formou komerčního aerobiku, která má své téma, kostým, pomůcky využívané v choreografii na speciálně sestříhanou hudbu.

Další motivací pro děvčata jsou vystoupení na utkáních basketbalového týmu Pardubic – v největší sportovní hale v Pardubicích ČEZ Aréně, na akcích města Pardubic – Zrcadlo umění, eventuálně na plesech, kulturních a sportovních akcích a účast na akcích pořádaných Českou asociací sportu pro všechny.

V Pardubicích bylo Aerobic Centrum Pardubice první, které začalo připravovat skupiny děvčat na soutěže dětí v komerčním aerobiku, tedy ne na sportovní formy aerobiku, které jsou na fyzickou zdatnost a připravenost mnohem náročnější, ale naopak se záměrem, aby cvičit mohly všechny děti, nejen ty talentované, které se dostanou do

užšího výběru a závodí i na úrovni mistrovství republiky, světa, jako například paní Olina Šípková pod záštitou Českého svazu aerobiku.

Komerční, či pohybové skladby jsou pro děti, které například nemohou z časových či finančních důvodů trénovat 4 – 7 týdně, tedy na vrcholové úrovni, nebo zkrátka nejsou tak talentované, aby se probojovaly do „špičky“ reprezentantů v České republice.

Cílem celého snažení je, aby se děti hýbaly, měly aktivní náplň volného času, podpořila se fyzická aktivita, výkonnost a také zdravotní stav. Zároveň také, aby děvčata měla možnost ukázat své dovednosti. Pokud nehrají nějaký míčový sport, mají velmi málo možností, jak se prezentovat například před rodiči, vrstevníky. Proto jsou taneční formy, do kterých se v podstatě komerční aerobik dá zařadit, ideálním prostředkem, jak mladým slečnám, či pánům umožnit, aby ukázali, co umí a přitom to vše může být zábavnou formou.

Navíc je pozitivní spolupráce dětí v rámci skupiny, vzájemná podpora, snaha dosažení společného cíle, jako je fandění si na soutěžích, „hecování“ se k výkonu. Samozřejmě, že se to neobejde bez dílčích problémů, či konfliktů, ale děti a mladí se tak učí fungovat ve skupině, prosadit se. Myslím si, že právě tady je pak prostor pro zlepšování práce s dětmi a mládeží. Je to podmíněno časem, který se v týmu stráví, vlivem celé skupiny a vzájemných interakcí. Často se děti a mladí lidé učí díky sportu pravidla fair play a na mimo tréninkových akcích, jako jsou soustředění, se taková pravidla přenášejí i do běžného života.

Problematické v soukromém sektoru je financování. Soukromý podnikatel samozřejmě musí vydělat na svém podnikání a i když děti nejsou hlavní a jedinou skupinou, musí se náklady alespoň vyrovnat s příjmy, aby podnikatel takové aktivity připravoval. Proto je vše propočítáno a rodiče za své děti musí vše uhradit, což je v období soutěží poměrně finančně náročné. V přehledu je patrné, že celkové náklady na jednu sezónu mohou být poměrně vysoké. A je třeba upozornit, že je snaha držet náklady co nejnižší (například v porovnání s hokejem nebo tenisem jsou náklady pro rodiče třetinové).

Tab. 3: Finanční náročnost

POLOŽKA	CENA	ČASOVÁ DOTACE
Kurzovné na 1. pololetí	1 600 Kč	2 hodiny týdně
Kurzovné na 2. pololetí	1 600 Kč	3 hodiny týdně
Zimní soustředění	1 290 Kč	2,5 dne
Letní soustředění	3 100 Kč	7 dní
Kostým	1 400 Kč	0
Soutěž - Náchod	350 Kč	1 den
Soutěž - Roudnice nad Labem	450 Kč	1 den
Soutěž - Kutná Hora	400 Kč	1 den
Soutěž - Hradec Králové	250 Kč	1 den
Soutěž - Praha - Finále	450 Kč	1 den
Soutěž - Poděbrady	350 Kč	1 den
Soutěž - Pardubice	150 Kč	1 den
CELKOVÉ NÁKLADY	11 390 Kč	

Zdroj: Tomanová (2011)

Na druhou stranu děti a mladiství, či jejich rodiče mají aspoň motivaci za „své peníze“ dostat co nejvíce a také se sami podílet na aktivitách skupiny.

Každá skupina je úspěšná podle toho, kolik času práce a také zkušeností má jejich trenér. Dá se říci, že pokud se trenér nevzdělává, nesleduje poslední trendy, tak je pro děti postupně neatraktivní a přestávají pak chodit. S vedením skupiny je navíc spojena další práce, která je mimo vlastní tréninkové hodiny a je stále méně lidí, kteří se chtějí práci s dětmi věnovat.

Negativním faktorem je, že po vzoru fungování společnosti a jejím zaměřením na úspěch, jsou i děti zaměřeny na výkon, touhu být „nejlepší“ a spolu s rozvojem soutěží, které se rozvíjejí od roku cca 2000, se i tady postupně vytrácí motto: soutěží všichni a i méně talentované nebo např. „baculatější“ děti a mládež budou zařazeni do choreografie. Hodnotí se spíše nápad, nadšení dětí, celková souhra a synchron.

Je také stále těžší vysvětlit dětem, že kostým a vzhled není tak důležitý jako to, co děti umí. Přestože se nesnažíme o vrcholovou úroveň, tak podstatou by mělo být, že se děti budou se rozvíjet, učit nové věci, zvládnou i složitější prvky, zvláště u starších věkových kategorií.

Je pravdou, že díky vlivu médií a vůbec konzumnímu světu, kladou děti stále větší důraz na materiální věci a například na soustředění přírodě by raději sledovaly filmy, či

poslouchaly hudbu, než aby šly na procházku do lesa. Ale i tak podkládáme za úspěch, že se nám podařilo naučit děti a mladé slečny jezdit na soustředění. Kromě tréninků tak budujeme i vztahy mimo tělocvičnu.

3. Kulturní dům Dubina – taneční a pohybová výchova

V rámci Kulturního centra Pardubice funguje i Kulturní dům Dubina, kde jsou pro děti a mládež připraveny taneční a pohybové kurzy. Jsou také rozděleny podle věku, celkem 5 skupin.

Tab. 4: Rozdělení skupin

KATEGORIE	VĚK DĚTÍ	LEKTOR	POČET DĚTÍ VE SKUPINĚ
Rodiče s dětmi	2 - 4 roky	Nad'a Jedličková	20
Kategorie I	4 - 6 let	Kateřina Licková	20
Kategorie II.	7 - 9 let	Ing. Žaneta Drtinová	18
Kategorie III.	9 - 11 let	Lucie Kadeřávková	9
Kategorie IV.	11 - 15 let	Ing. Tereza Levinská	8

Zdroj: Tomanová (2011)

Fungování je podporováno magistrátem města Pardubic, proto jsou náklady pro rodiče mnohem menší, pololetní kurzovné je 625,-Kč a cca 500 – 1000,-Kč je platba za kostým.

Jak vyplývá z rozhovoru s Ing. Žanetou Drtinovou⁴⁶, která je aktivní lektorkou jednoho z pohybových kurzů pro děti, je množství aktivit pro děti menší než u soukromého podnikatele. Neúčastní se soutěží, plesů, vystupují na závěrečném vystoupení v červnu pro rodiče a v rámci Zrcadla Umění při Pardubických slavnostech. Nejezdí na soustředění a celkově je úroveň aktivit pro děti spíše nízká.

Děti trénují jen jednou týdně 1,5 hodiny, ale dle názorů lektorů je to pro děti málo, protože ideální četnost tréninků je 2 – 3krát v týdnu. Ani sami lektoři KD Dubina nevidí ve svém snažení s dětmi velké ambice. Při neformálním rozhovoru s jednou z lektorek se můžeme dozvědět, že je to spíše takové „odkladiště“ pro děti, aby měli rodiče volno, a příliš se neočekává, že by se děti nějak rozvíjely.

⁴⁶ Příloha č. 2 – Rozhovor s Ing. Žanetou Drtinovou

I dle doporučení Ing. Drtinové si děti, které mají talent a potenciál, vybírají nebo po čase odcházejí do komerčních klubů.⁴⁷

Ani motivace trenéra není tak velká, když nepřipravuje děti na soutěž, má menší možnost s dětmi pracovat.

Samozřejmě i finanční ohodnocení trenéra, pedagoga hraje svou roli. To se ale liší v každé organizaci v rozpětí cca 80 – 250,-Kč za hodinu.

4. Sportovní pohybové aktivity dětí v rámci školy, školní družiny

Podobně jako v Kulturním domě má i škola a družina zastoupeny sportovní a pohybové aktivity ve své nabídce pro děti a mládež.

Cílem „Minimálního preventivního programu“ v školním roce 2009/2010 bylo zaměřit se na projevy šikany a kyberšikany, pokračovat ve vytváření příznivého klimatu v třídních kolektivech, zlepšení vztahů mezi žáky navzájem, adaptace jednotlivých žáků na nároky kolektivu (adaptační kurz pro žáky šestých ročníků), u některých žáků posílení sebedůvěry, změnu výchovných přístupů rodičů a učitelů k dětem, k žákům s vývojovými poruchami učení). Dobrá informovanost všech žáků v oblasti sociálně patologických jevů z pohledu pohybových aktivit má jednu velkou slabinu, a to je kvalifikace a řekněme „entuziasmus“ pedagoga.⁴⁸

Jak již bylo zmíněno, za základ v preventivním programu ZŠ Horní Jelení považují dostatek možností aktivního využití volného času. Na každém jedinci záleží, jestli si vybere pohybové, sportovní nebo hudební, výtvarné, vzdělávací aktivity ve svém volném čase. Podstatu vidí v tom, že se děti a mladí lidé ve svém volném čase věnují aktivitám, které je rozvíjejí, vštěpují kladné hodnoty společnosti.

Z dvaceti kroužků, které jsou pro děti mládež připraveny, je 7 sportovních či pohybově uměleckých.

---

⁴⁷ Příloha č. 2 – Rozhovor s Ing. Žanetou Drtinovou, otázka č. 7

⁴⁸ VANĀKOVÁ, Preventivní program – ZŠ Horní Jelení, (str. 1)

Tab. 4: Kroužky ZŠ Horní Jelení

Kroužky pro volný čas na školní rok 2009/2010				
Den	Hodina	Kroužek	Vedoucí	Místo
středa	12:30–14:30	Klavír	p.uč.Tvrdá	učebna Hv
pondělí	14 – 15 h	Loutkové divadlo	p.uč.M.Malá	čítárna a ŠD
středa	13 – 14 h	AJ pro prvňáčky	p.uč.Burcalová	jazyk.učebna
čtvrtek	15 – 16 h	Kroužek lehké atletiky	p. Linhart	tělocvična
úterý	14:30 – 17 h	AJ pro začátečníky	Mgr.T.Vaňková	1.třída
úterý	14:15 – 15 h	Florbal pro 1.stupeň	p.uč.Svoboda	tělocvična
pátek	13:45– 4:30	Florbal pro 2.stupeň	p.uč.Kleisner	tělocvična
pondělí	14:00– 4:45	Sportovní kroužek	p.uč.Klapal	tělocvična
pondělí	14:30– 5:45	Taneční kroužek	p.uč.Daněk	tělocvična
středa	14:15 – 15 h	Ruský jazyk	p.uč.Divišová	jazyk.učebna
pátek	12:45–13:30	Rybářský kroužek	p. Horáček	5.třída
pondělí	16:30 – 18 h	Modelářský kroužek	p.Malý	ateliér
pátek	14 h – 15:30	Počítače 1.stupeň (CVČ)	p.V.Bryndová	počítač.učebna
pátek	13:30 – 18 h	Taneční a pohybová výchova (CVČ)	p.R.Zezulková	tělocvična
pátek	12:30–13:15	Kytara (CVČ)	p.R.Zezulková	učebna Hv
pátek	13 h – 13:45	Základy AJ (CVČ)	p.V.Bryndová	jazyk.učebna
úterý	17 h – 18:50	Bicí (CVČ)	p.uč.Svoboda	učebna Hv
pondělí	14:30 – 16 h	Kytara (CVČ)	p.V.Vlasák	učebna Hv
čtvrtek	11:45– 3:15	Kytara (CVČ)	p.R.Zezulková	učebna Hv
pondělí	14 h – 17:20	Zobcová flétna (CVČ)	p.uč.Svoboda	učebna Hv

Zdroj: VAŇKOVÁ, Preventivní program – ZŠ Horní Jelení, (str. 6)

I v rámci mimoškolních aktivit se děti zapojují do různých aktivit a akcí jako je: ⁴⁹

- beseda o nebezpečí kyberšikany a šikany vůbec ve všech ročnících 5.- 9.třídy,
- návštěva Kojeneckého ústavu Veská – 9.třída,
- beseda na téma sexualita, AIDS, partnerské vztahy – 8.třída,
- beseda na téma Na čem záleží – v životě není důležité vyhrávat, ale bojovat. Žebříček hodnot, význam přátelství, poctivosti, tolerance – 7. třída – manželé Ochovi,
- beseda na téma Náhradní rodinná péče, pohled na děti v NRP - prevence xenofobie, negativních jevů - 6. ročník.

Sportovní aktivity

Žáci 1. stupně se jako každoročně zúčastní okrskového kola kopané McDonald's Cupu v Sezemicích.

Žáci 2. stupně se zapojí do sportovních soutěží holického regionu ve volejbale, floorballu, lehké atletice a v kopané.

5. Diskuse

Z poznatků v teoretické části se potvrzuje v praxi, že sport a vůbec pohybové aktivity přispívají k rozvoji osobnosti, působí v socializačním procesu, pomáhají ventilovat napětí, agresivitu přijatelnou formou a mají na člověka pozitivní vliv v jeho postoji ke světu ve smyslu aktivity.

Je také patrné, že jak stát tak jednotlivé instituce využívají sportu k rozvoji společnosti, podnikání a v neposlední řadě také pro podporu zdravého životního stylu. Tzv. „Wellness“ podnikání je v posledních letech na vzestupu. Neopominutelná je i jeho výchovná funkce.

Dítě, které je zvyklé se pravidelně pohybovat, má určitý režim, je zvyklé překonávat své hranice formou hry a zdokonalovat se v technice určitého sportu, aby mohlo soutěžit a porovnat se s ostatními, pak přenáší podobné vzorce i do svého „nesportovního“ života.

---

⁴⁹ VAŇKOVÁ, Preventivní program – ZŽ Horní Jelení, (str. 6)

Rozhodující je, že pasivní využívání volného času vytváří prostor pro negativní návyky, snižuje aktivitu člověka, oslabuje motivaci k činnosti a především vytváří rozdíly mezi dětmi. Jedinci se slabším sebevědomím mohou díky takovým rozdílům rezignovat na snahu se ostatním vyrovnat a nebo naopak jednat agresivně.

Navíc, jak je zmíněno v kapitole 2.2.4., je vliv médií velmi silný a vzhledem k obsahu programů v televizi a rádiu je pro děti a mládež velmi málo pořadů, které by děti rozvíjely. A bohužel když už takové pořady jsou, na konkurenční – komerční televizi má dítě možnost pustit si program jiný, bez potenciálu rozvoje či vzdělávání.

Proto se v praxi snaží jak stát a jím podporované organizace, tak soukromé subjekty, naplnit volný čas dětí a mládeže smysluplně a poskytnout jim dostatek možností, jak využít svého času pozitivně, preventivně z hlediska negativních sociálních jevů – viz Preventivní program ZŠ Horní Jelení, Kroužky v KD Dubina či Aerobic Centru Pardubice.

V dnešní době, ale dětem a mládeži nestačí, že si „zakopou“ fotbal, nebo „zaplácají“ volejbal. Chtějí více, potřebují odbornější vedení, atraktivní prostředí, úspěch. Celkově můžeme shrnout, že se nároky dnešních dětí a mládeže na volnočasové aktivity zvyšují. Vzniká celá řada možností od finančně náročných po nenáročných.

Všude kolem sebe a především v médiích vidí hvězdy sportovních utkání ať je to hokej, fotbal, basketbal, nebo tenis. V posledních letech můžeme pozorovat, že aktivita dětí mládeže je přímo úměrná úspěchu, který se s tím pojí. Při trénování fotbalistů zimní přípravě – FK Pardubice, trénujeme s chlapci ve věku do 8 – 12 let a není jediný, který by neměl dres nějakého slavného fotbalisty. Dalo říci, že je to přehlídka dresů idolů.

Aby se dnešní děti nadchly pro nějakou aktivitu, je opravdu nutné je motivovat, umět vysvětlit pravidla, techniku hry, sportu. Pokud trenér, či pedagog není odborník, není děti pro děti dostatečným podnětem.

Je třeba si uvědomit, že dnes, v době nepřeborného množství možností, jak trávit volný čas pohodlně, bez jakékoli práce, námahy, kdy se nemusíme ani zvednout z pohovky a přitom můžeme komunikovat s celým světem, musíme připravit dětem mládeži mnohem zajímavější „lákadlo“, aby se aktivit zúčastnily.

Nicméně je dobře, že pohybové a sportovní aktivity, byť ne na nejvyšší úrovni, jsou zahrnovány do preventivních programů základních škol, jak je uvedeno v příloze č. 2 – Preventivní program ZŠ už jen z pohledu zdravotního, aby se děti „odtrhly od počítačů a jídla“ a nevyrostá nám generace obézních dětí. Podle výzkumu VZP je 44,5% lidí, kteří měli v dětství nadváhu, pak v dospělosti obézní.⁵⁰

To co je nezbytné, je podpora jak státních tak neziskových a soukromých subjektů, aby se sportovní a pohybové činnosti s dětmi a mládeží věnovaly.

V současné době se také potýkáme s problémem financování, jak technického zázemí, tak lidského potenciálu, aby se sport a jeho dostupnost zajistila pro nejširší vrstvy občanů všech věkových skupin.

Z konference MŠMT z roku 2010⁵¹ v závěru vyplývá, že: *„Sport v České republice není dostatečně podporován a jeho rozpoznávaný potenciál není plně využíván. Studie poukazují na nedostatečné ekonomické zabezpečení sportu v ČR. Statistiky ukazují snižování zájmu mládeže o sport, zhoršení tělesné zdatnosti dětí a úbytek dobrovolníků ve sportu.“*

I praxe potvrzuje snížení tělesné zdatnosti dětí. Populace si postupně odvyká fyzické práci, byť herní formou a klesá tak celková vitalita a aktivita.

---

⁵⁰ PROCHÁZKOVÁ, Nadváhu či obezitu má 55 procent Čechů, silnější jsou na venkově

⁵¹ MŠMT, SPORT A STÁT, Konference z 5.5.2010

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo posoudit sportovní aktivity jako jednu z možností prevence negativních sociálních jevů.

Je patrné, že si široká veřejnost, tak i státní instituce uvědomují pozitivní působení sportovních aktivit ve výchovném procesu i v socializaci a také i zdravotní dopady na život člověka.

Problematické je ovšem financování, jak z pohledu potřeby, tedy jak financovat sportovní kluby, podporovat neziskové a soukromé organizace, aby se takovou činností zabývaly, jak zaplatit kvalitní trenéry, pedagogy, kteří by odpovědně a v aktuálních podmínkách rozvíjeli a vedli děti a mládež. Na stranu druhou jsou finance problémem opačným. Pokud ze sportu uděláme jenom výdělečnou činnost, chceme především zisk a přizpůsobíme se tak režimu konzumní společnosti, pak se lehce vytratí pozitivní účinky sportovních aktivit. Příkladem je i společnost Sazka, které měla být jedním z hlavních partnerů při financování sportovních klubů a aktivit, ale naopak díky jejímu hospodaření je ohrožena celá řada sportovních organizací pro širokou veřejnost. Je tedy otázkou do jaké míry budeme v budoucnu schopni financovat takové aktivity.

Když pomineme organizační aspekty, jako je financování, zabývala jsem se ve své práci několika hypotézami.

Prvním předpokladem jsem se snažila potvrdit, že sport a jeho pravidla, postupy, trénink, motivují člověka ke zdravému životnímu stylu. Jak v teoretické části, tak v části praktické se ukazuje pozitivní vliv pohybu a sportu, a to nejen na tělesnou stránku, ale také na výchovnou, emocionální, socializační. Člověk zvyklý „bojovat sám se sebou“ v rámci sportu, přenáší tyto vzorce chování i do pracovního a běžného života. Posiluje tak svoje volní vlastnosti, překonává překážky a také se učí pracovat.

Druhým předpokladem bylo, že vliv úspěchu v jakékoli podobě je v dnešní době silným motivátorem pro činnost ve volném čase. Díky době zaměřené na úspěch, chtějí už malé děti patřit k týmu, skupině, trenérovi, který takový úspěch zaručuje. Na druhou stranu je nedosažení úspěchu zase silným protipólem a může být motivem k tomu

využít i nelegálních postupů k tomu, aby se jedinec k úspěchu přiblížil.⁵² A tady vnímáme velké nebezpečí takovéhoho přístupu ke sportu. Jak je uvedeno v kapitole 1.2 musí být prvotním motivem pro činnost pozitivní emoce – radost, nikoli jen touha vyhrát.⁵³

Třetím předpokladem mé práce bylo dokázat pozitivní vliv sportovních aktivit skupiny i mimo tréninkový čas. Je problematické toto dokázat především proto, že jsem měla na mysli například „fair play“ jednání, které se naučíme při sportování, vzájemnou podporu v rámci týmu apod.. Sledování takových vzorců chování v běžném životě je sice možné, ale těžko se prokazuje, kdy se takovému jednání člověk naučil, jestli je získal z rodiny, vrstevnické skupiny či právě při sportovní aktivitě v rámci nějakého klubu, týmu apod.

Poslední hypotézou mé práce bylo prokázat vliv okolí (prostředí, image – úspěch) na aktivitu dětí a mládeže. V kapitolách o vlivu Médii a aspektech sportu je patrné, že v současné společnosti je image a tzv. „značka“ velmi důležitým faktorem pro volbu v podstatě čehokoli v životě člověka včetně volnočasových aktivit.

Můžeme si všimnout toho, že už i malé děti mají zájem o „nejatraktivnější“ sport. V okamžiku, kdy je například Mistrovství světa v hokeji či rychlobruslení se ihned zvyšuje zájem o tuto oblast. O to více, když se Česká republika díky skvělým výkonům našich sportovců umístí na předních místech. To vše se prostřednictvím médií dostává k široké populaci. Dle výzkumu Saka⁵⁴, uvádějí děti a mládež sledování televize jako nejčastější volnočasovou aktivitu a tu „realitu“ pak chtějí žít i ve svém životě. Proto jsou vyhledávána zařízení, která jsou v moderním designu, jsou nová atraktivní, podobná těm „televizním“. Otázkou ale je, jaké služby a v jaké kvalitě taková zařízení nabízejí.

Podíváme-li se na sportovní aktivity z pohledu prevence negativních sociálních jevů, je jejich největším přínosem smysluplné využití volného času pro děti a mládež. Jedinec musí prokázat svou aktivitu, zúčastnit se tréninku (lekce) a nemá prostor pro zapojení do negativních sociálních jevů.

---

⁵² NEKOLA, J. Doping a sport, (str. 5 – 9)

⁵³ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 66)

⁵⁴ SAK, Mládež na křižovatce, (str. 63)

Druhý velmi pozitivní vliv sportu je skupinové působení. Ve většině případů se sportovní aktivity, minimálně tréninky, odehrávají ve skupině, formou hry, spolupráce s ostatními členy skupiny. Proto zde má dítě možnost fungovat v sociálních interakcích, řešit vztahové konflikty ve skupině, zároveň zažívat pocit příslušnosti a sounáležitosti. Díky tomu, že je skupina vedena trenérem, pedagogem, je možné i ovlivnit skupinu v případě, že by docházelo k negativním jevům, jako je šikana, což se v „partě“ na sídlišti nemůže ovlivnit. Naopak takové situace mohou sloužit výchovně a pomoci tak dětem k rozvoji. Důležitá je tady role trenéra, který by měl mít dostatečnou kvalifikaci a osobnostní potenciál, aby byl schopen podobné situace zvládnout.

Skupina pomáhá socializaci jedince, ale i individuální prožitky při sportovních aktivitách formují osobnost dítěte a mladého člověka. Jak uvádějí ve svých publikacích Sekot i Slepíčka⁵⁵ a je shrnuto v kapitole 1.1, má sport blízko k učení díky systematické, pravidelné práci a tendenci ke zdokonalování a zároveň rozvíjí vytrvalost, vůli, uvědomování si řádu, spravedlnosti.

Neoddiskutovatelný pozitivní vliv je i na zdraví dětí a mládeže a samozřejmě i dospělých lidí. Proto je nutné učit děti, že pohyb a i systematická pohybová či sportovní činnost je normální a potřebnou součástí života.

Proto je z mého pohledu podstatné věnovat peníze ani ne tak na reprezentační týmy a financování celosvětových sportovních akcí, ale věnovat prostředky pro větší rozšíření možností pro širokou veřejnost a děti a dorost. Dále pak na získání kvalitních trenérů, kteří by děti a mládež byli schopni vést a motivovat ke zdravému způsobu života.

Práce ukazuje sportovní aktivity jako jednu z velmi žádoucích aktivit v rámci prevence negativních sociálních jevů. Stálo by za pokus, více ji využít, aby byly děti a mládež ve svém volném čase směřovány k aktivnějšímu způsobu života. K takovému způsobu, který podpoří jejich zdraví, aktivní přístup k životu a touhu něco umět, fungovat v kolektivu a třeba i zažít úspěch a vítězství ve hře. To především proto, aby tuto pozitivní zkušenost přenášely do běžného života.

---

⁵⁵ SLEPIČKA, HOŠEK, HÁTLOVÁ, Psychologie sportu, (str. 23)

Seznam použitých zdrojů

1. DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalos*, 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
2. ELLIOT, J. - PLACE, M., *Dítě v nesnázích - prevence, příčiny, terapie*. Přel. Kubátová, J - Štěpov, J. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 208 s. ISBN 80-247-0182-0.
3. HOSKOVCOVÁ, S., *Psychická odolnost předškolního dítěte*, Praha, Grada, ISBN 80-247-1424-8
4. HARTL, P. – HARTLOVÁ, H., *Psychologický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X.
5. JANDOUREK, J., *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 288s. ISBN 80-7178-535-0.
6. MATĚJČEK, Z., *Dítě a rodina.*, 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. 223 s. Psychologická literatura. ISBN 80-04-25236-2.
7. MATĚJČEK, Z. - LANGMEIER, J., *Počátky našeho duševního života*, Praha: Panorama, 1986. 368 s. Pyramida., ISBN
8. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., *Mládež a delikvence*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 336 s. ISBN 80-7178-226-2.
9. NAKONEČNÝ, M., *Psychologie osobnosti*, 2. vyd. Praha: Academia, 2003. 336 s. ISBN 80-200-1289-3.
10. NAKONEČNÝ, M., *Sociální psychologie*, 1. vyd. Praha: Academia, 1999. 287 s. ISBN 880-200-0690-7.
11. NEKOLA, J., *Doping a sport*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2000. 132 s. ISBN 80-7033-137-2.
12. NEŠPOR, K., *Návykové chování a závislost*, 2. vyd. Praha: Portál, 2003. 152 s. ISBN 80-7178-831-7.
13. SAK, P. – SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce*, 1. vyd. Praha: Svoboda servis, 2004. 240 s. ISBN 80-86320-33-2.
14. SEKOT, A., *Sociologické problémy sportu*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 224 s. ISBN 978-80-247-2562-8.
15. SMĚKAL, V. MACEK, P. (eds.). *Utváření a vývoj osobnosti*. 1 vyd. Brno: Barrister & Principál, 2002. 263 s. ISBN 80-85947-83-8.

16. SLEPIČKA, P. – HOŠEK, V. – HÁTLOVÁ, B., *Psychologie sportu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 230 s. ISBN 80-246-1290-9.
17. Úmluvy k ochraně práv dětí. 1. vyd. Praha: Dokumentační a informační středisko rady Evropy v Praze, 2003. 64 s.
18. VÁGNEROVÁ, M., *Psychopatologie pro pomáhající profese*, 4. vyd. Praha: Portál, 2008. 872 s. ISBN 8073674149.

Internetové zdroje:

1. BOLDIŠ, C. Bibliografická citace dokumentů podle ČNS ISO 690 a ČSN ISO 690-2 (01 0197). [on line]. Verze 3.0 (2004) c 1999-2004, poslední aktualizace: 11. 11. 2004. <www.boldis.cz/citace/citace2.paf.>
2. MŠMT, *Usnesení vlády č. 17 ze dne 5.ledna 2000, Národní program rozvoje sportu pro všechny*, cit. 22.2.2011, dostupné na: <<http://www.msmt.cz/sport/narodni-program-rozvoje-sportu-pro-vsechny>>
3. MŠMT, „*Konference SPORT A STÁT*“, ze dne 5.5.2010, cit: 20.1.2011, dostupné na: <<http://www.msmt.cz/sport/konference-sport-a-stat?highlightWords=konference+sport+st%C3%A1t>>
4. PROCHÁZKOVÁ M., *Nadváhu či obezitu má 55 procent Čechů, silnější jsou na venkově*, IDNES.cz, online, cit. 22.2.2011, aktualizováno: 25.2.2011, dostupné na: <http://zpravy.idnes.cz/nadvahu-ci-obezitu-ma-55-procent-cechu-silnejsi-jsou-na-venkove-p6k-/domaci.asp?c=A110125_101134_krimi_cem>
5. SAK, P. *Výzkum – Media a počítače mají zásadní vliv na myšlení, postoje, názory, hodnoty, estetiku a životní styl.*, dostupné na: <<http://www.blisty.cz/art/19934.html>>, ISSN 1213-1792.
6. SUCHAN, O., *Sportovním svazům dochází trpělivost se Sazkou*, Zpravy. Rozhlas.cz, online, cit. 22.2.2011, aktualizováno 13.1.2011, dostupné na: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/kauzy/_zprava/681288>
7. VAŇKOVÁ, H., *Minimální preventivní program 2009/2010 - ZŠ Horní Jelení*, aktualizováno dne 30.9.2009, cit. 20.1.2011, dostupné na: <http://www.zshj.cz/storage/1258375541_sb_mpp2009-2010.doc>

Klíčová slova

Děti

Mládež

Prevence

Rizikové chování

Sociální patologie

Sportovní aktivity

ABSTRAKT

TOMANOVÁ, A. Sportovní skupinové aktivity mladých jako prevence negativních sociálních jevů. České Budějovice 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra praktické teologie. Vedoucí práce RSDr. Ján Mišovič, CSc.

Klíčová slova: Děti, mládež, prevence, rizikové chování, sociální patologie, sportovní aktivity

Práce se zabývá prevencí negativních sociálních jevů u dětí mládeže pomocí sportovních aktivit. Zkoumá vliv sportu a pohybových aktivit na člověka a společnost, na volný čas dětí mládeže a jeho smysluplné využití. Popisuje vývoj dítěte a s tím související negativní či patologické jevy. Charakterizuje delikvenci a rizikové faktory, které ovlivňují chování dětí a mládeže a mohou vést až ke kriminalitě. Mezi hlavní vlivy na dítě můžeme řadit rodinu, vrstevníky, média.

Praktická část přibližuje některé prostředky prevence a preventivních programů. Popisuje tři organizace: Aerobic Centrum Pardubice, Kulturní dům Dubina a Základní školu Horní Jelení, kde jsou pro děti a mládež připraveny sportovní aktivity, které kromě smysluplného využití volného času podporují rozvoj osobnosti, zdravý životní styl a socializaci a interakci dětí a mládeže. Celkově jsou sportovní a pohybové aktivity jedním z hlavních prostředků využití volného času dětí preventivním způsobem a snižování rizika negativních sociálních jevů.

ABSTRACT

The work deals with the prevention of negative social phenomena in children and youth through sporting activities. Examines the impact of sport and physical activities on the individual and society, the leisure time of children and youth meaningful use. It describes the development of the child and the associated negative or pathological phenomena. It describes the delinquency and risk factors that affect children and adolescents and can lead to crime. Among the major influences on the child can be diluted with family, peers, media.

The practical part describes the current means of prevention and preventive programs. It describes the three organizations: Aerobics Center Pardubice, House of Culture Dubina and upper elementary school Horní Jelení, where children and youth sports activities prepared, except that a meaningful use of leisure time promote personal development, healthy lifestyles, socialization and interaction of children and youth. Overall, sports and physical activity one of the principal use of leisure time a preventive manner and reducing the risk of negative social phenomena.

Přílohy:

1. VAŇKOVÁ, H., Minimální preventivní program 2009/2010 - ZŠ Horní Jelení
2. Rozhovor s Ing. Žanetou Drtinovou – lektorkou KD Dubina

Příloha č. 1. – Preventivní program ZŠ – Horní Jelení

Základní škola Horní Jelení, okres Pardubice

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

2009/2010

Obsah programu:

1. Úvod
2. Vytyčení rizikových projevů chování
3. Cíl
4. Koordinace preventivních aktivit
5. Vlastní program
  - 5.1. Úvodní schůzka
  - 5.2. Tradice školy a školního prostředí
  - 5.3. Zdravý životní styl – návykové látky podle osnov
  - 5.4. Další aktivity školy
  - 5.5. Mimoškolní aktivity
  - 5.6. Metody práce
  - 5.7. Rodiče
  - 5.8. Volnočasové aktivity
  - 5.9. Řešení přestupků
  - 5.10. Spolupráce s dalšími organizacemi
6. Závěr
7. Rozpočet
8. Příloha

1. Úvod

Základní školu navštěvuje 224 žáků, 129 chlapců a 95 dívek.

Organizace výuky:

1. stupeň – 5 ročníků, 5 tříd

2. stupeň – 4 ročníky, 5 tříd

Škola má k dispozici vlastní tělocvičnu, počítačovou učebnu, multimediální učebnu, 2 jazykové učebny, cvičnou kuchyňku, školní knihovnu ve výstavbě, školní hřiště, školní družinu a odborné učebny a ateliér na výtvarnou činnost v podkroví.

2. Vytýčení rizikových projevů chování

Primární prevence: - zaměření na problém šikany a kyberšikany

- zaměření na problémy v třídních kolektivech (vztahy v kolektivu, vytvoření a dodržování třídních pravidel, respektování ostatních)
- pomoc při vytváření vztahů mezi žáky, žáky a učiteli (problematické přijímání autorit učitele, vytváření důvěryhodného vztahu mezi vyučujícím a žákem),
- vytváření podmínek pro vzdělávací proces a eliminaci problematických jevů (soustavné a pečlivé sledování vývojových a individuálních potřeb žáků, včasné odhalování vývojových poruch učení a chování, ztížená adaptace neurotických, úzkostných a sociálně nezralých dětí, posilování zdravé sebedůvěry)
- zajištění kroužků a volnočasových aktivit
- včasné podchycení sociálně patologických jevů (zvyšující se tendence k šikaně, záškoláctví, rasismus, xenofobie, vandalismus, užívání návykových látek – tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky, riziko onemocnění chorobami souvisejícími s užíváním těchto látek, závislost na náboženském a politickém extremismu, netolismus (virtuální drogy), patologické hráčství (gambling), diváckého násilí
- rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech domácího násilí, ohrožování mravní výchovy mládeže
- zapojení celého pedagogického sboru do systému prevence

3. Cíl

Cílem našeho „Minimálního preventivního programu“ v letošním školním roce je zaměřit se na projevy šikany a kyberšikany, pokračovat ve vytváření příznivého klimatu v třídních kolektivech, zlepšení vztahů mezi žáky navzájem, adaptace jednotlivých žáků na nároky kolektivu (adaptační kurz pro žáky šestých ročníků), u některých žáků posílení sebedůvěry, změnu výchovných přístupů rodičů a učitelů

k dětem, k žákům s vývojovými poruchami učení), dobrá informovanost všech žáků v oblasti sociálně patologických jevů.

4. Koordinace preventivních aktivit

Do všech aktivit se snažíme zapojit žáky, pedagogy i rodiče, spolupracujeme s pracovníci pedagogicko-psychologické poradny.

1. Psychologicko – terapeutická pomoc žákům jako stěžejní preventivní metoda. Jedná se hlavně o individuální práci s žáky podle konkrétní situace, spolupracujeme i s PREVKEM Litomyšl (Mgr.Petrem Dřínovským). Zaměříme se i na monitorování sociálního klimatu ve třídách a na práci s třídními kolektivy.

2. Praktické semináře pro pedagogy podle aktuálních potřeb a možností (šikana, problematika dětí s ADHD a ADD...) – Speciální pedagogické centrum Svítání.

3. Průběžné doplňování titulů odborné knihovny s pedagogicko – psychologickou tematikou pro potřeby učitelů.

4. Spolupráce s ostatními organizacemi a sdruženími zabývajícími se využitím volného času dětí (Sokol, Centrum volného času při ČHTM, dětský klub OLIVER, DDM v Holicích, AFK Horní Jelení).

5. Vlastní program

5.1. Úvodní schůzka

Pedagogičtí pracovníci budou seznámeni s „Minimálním preventivním programem“ na poradě 1.10.2009. Rodičům bude tento program představen na první třídní schůzce prostřednictvím třídních učitelů.

5.2. Tradice školy a školního prostředí

Spolupráce s externí pracovníci pedagogicko-psychologické poradny Mgr.Zdeňkou Matouškovou, která poskytovala pomoc jednotlivým žákům, třídním kolektivům, rodičům i pedagogům při řešení vzniklých problémů, se osvědčila, a proto v ní chceme pokračovat i nadále.

Škola každoročně pořádá tradiční a osvědčené akce:

Projektový den Podzim (Jaro) v lese – pro 1.stupeň dopoledne v okolních lesích se zaměřením na praktické poznávání přírody, ochranu přírody

Projektový den Vánoční dílny – celoškolní praktické dílny zaměřené na výrobu vánočních dekorací, žáci si mohou vybrat 2 dílny podle svého zájmu (jedna „dílna“ může být sportovní)

Projektový den „Chování v krizových situacích a zdravotní péče“ – probíhá většinou poslední týden před hlavními prázdninami pro žáky 2.stupně, je vytvořeno několik stanovišť, které žáci postupně navštíví

Projektový den Velikonoční dílny – celoškolní projekt zaměřený na výrobu velikonočních dekorací, žáci mají opět možnost vybrat si 2 dílny, z nichž jedna může být sportovní

Projektový den Odpoledne plné her – žáci 1.stupně se mohou utkat v společenských hrách (Člověče, nezlob se!, dáma, pexeso, piškvorky,) podle vlastního výběru

Recitační soutěž „Jelenský kolovrátek“ - pro žáky 1. a 2. stupně podle věkových kategorií

Pěvecká soutěž „Hledáme Superstar“ – pro žáky 1. stupně

Den otevřených dveří – rodiče i ostatní zájemci z řad veřejnosti mohou navštívit libovolnou vyučovací hodinu.

Den dětí – formou sportovních soutěží v různých disciplínách a v kolektivních sportech, spolupráce s ostatními organizacemi

Za pořádání těchto tradičních akcí nese odpovědnost celý pedagogický sbor naší školy.

5.3. Zdravý životní styl – návykové látky podle osnov

Zaměříme se na mapování situace v oblasti vědomostí a zkušeností žáků s drogou v rámci jednotlivých předmětů přírodních a společenských věd.

Diferenciace podle věku:

1. – 3. ročník (1.stupeň)

1. věnovat pozornost včasnému odhalování specifických poruch učení či jiných postižení
2. vést ke zdravému životnímu stylu
3. povídat si s dětmi o škodlivosti kouření, pití alkoholu, namalovat obrázek, co si představují pod pojmem zdravě žít (sport, zájmová činnost, potrava, alkohol, kouření)

4., 5., 6. ročník (přechod z 1. na 2. stupeň)

1. výchova ke zdravému životnímu stylu
2. využít aktivistů v hodinách vymezených pro protidrogovou prevenci (přírodověda)
3. 6.ročníky adaptační kurz, etická výchova a přednášky o drogách přiměřené věku

7., 8., 9. ročník (2. stupeň ZŠ)

1. promítání filmů s protidrogovou tematikou
2. besedy s učiteli VO, VZ, OV, RV, ČJ, Př, Ch
3. v hodinách VO, VZ, OV, RV používat sociální hry
4. program s Policií ČR
5. stanovit hodinu konzultace se školním metodikem prevence a výchovným poradcem a oznámit ji žákům
6. besedy o AIDS – partnerské vztahy
7. možnost pro žáky dávat dotazy ohledně drogové problematiky do schránky důvěry
8. systematická profesní příprava

Ročník	Předmět	Téma	Kdy
1.	prvouka	Na koho se mohu obrátit? Zdraví	listopad únor
2.	prvouka	Na koho se mohu obrátit? Zdraví	září leden - únor
3.	prvouka	Kouření, alkohol(ismus) zdraví	duben duben
4.	vlastivěda přírodověda	Mezilidské vztahy Zdraví	prosinec duben
5.	přírodověda	Návykové látky Mám právo...	2.čtvrtletí

6.	etická výchova	Společenské chování Mezilidské vztahy Posílení osobnosti	září – prosinec leden únor – květen
6. – 8.	Výchova k občanství	Mezilidské vztahy: rasismus, xenofobie, extremismus, nacionalismus Vztahy: rodina, domácí násilí, lidská práva, práva dětí, šikana Trestní odpovědnost- nezletilí Posílení osobnosti	průběžně září - říjen únor - květen
8.	Výchova ke zdraví	Zdravý životní styl, odpovědnost za zdraví Sexualita, přenosné nemoci Závislost s její rizika	září – prosinec leden – květen průběžně
9.	rodinná výchova	Závislost Kouření a alkohol Vztahy: sexualita Vhodné chování a komunikace Zdravý životní styl Pomoc Posílení osobnosti	květen květen duben září prosinec – únor červen listopad
9.	občanská výchova	Řešení konkrétních problémů Práce s třídním kolektivem	průběžně

5.4. Další aktivity školy

Škola pořádá každoročně sportovní den pro všechny žáky, zdravotně-branný den pro žáky 2. stupně, jednou za dva roky (což je v roce letošním) lyžařský výcvik, plavecký výcvik pro žáky 1. až 4. ročníku. Spolupracujeme s Dětským domovem Markéta v Radhošti, manželé Ochovi mohou vést besedy s žáky naší školy k dané tématice.

Kroužky pro volný čas na školní rok 2009/2010				
Den	Hodina	Kroužek	Vedoucí	Místo
středa	12:30– 14:30	Klavír	p.uč.Tvrdá	učebna Hv
pondělí	14 – 15 h	Loutkové divadlo	p.uč.M.Malá	čítárna a ŠD
středa	13 – 14 h	AJ pro prvňáčky	p.uč.Burcalová	jazyk.učebna
čtvrtek	15 – 16 h	Kroužek lehké atletiky	p. Linhart	tělocvična
úterý	14:30 – 17 h	AJ pro začátečnický	Mgr.T.Vaňková	1.třída
úterý	14:15 – 15 h	Florbal pro 1.stupeň	p.uč.Svoboda	tělocvična
pátek	13:45– 14:30	Florbal pro 2.stupeň	p.uč.Kleisner	tělocvična
pondělí	14:00– 14:45	Sportovní kroužek	p.uč.Klapal	tělocvična
pondělí	14:30– 15:45	Taneční kroužek	p.uč.Daněk	tělocvična
středa	14:15 – 15 h	Ruský jazyk	p.uč.Divišová	jazyk.učebna
pátek	12:45– 13:30	Rybářský kroužek	p. Horáček	5.třída
pondělí	16:30 – 18 h	Modelářský kroužek	p.Malý	ateliér
pátek	14 h – 15:30	Počítače 1.stupeň (CVČ)	p.V.Bryndová	počítač.učebna
pátek	13:30 – 18 h	Taneční a pohybová výchova (CVČ)	p.R.Zezulková	tělocvična
pátek	12:30– 13:15	Kytara (CVČ)	p.R.Zezulková	učebna Hv
pátek	13 h – 13:45	Základy AJ (CVČ)	p.V.Bryndová	jazyk.učebna
úterý	17 h – 18:50	Bicí (CVČ)	p.uč.Svoboda	učebna Hv
pondělí	14:30 – 16 h	Kytara (CVČ)	p.V.Vlasák	učebna Hv
čtvrtek	11:45– 13:15	Kytara (CVČ)	p.R.Zezulková	učebna Hv
pondělí	14 h – 17:20	Zobcová flétna (CVČ)	p.uč.Svoboda	učebna Hv

5.5. Mimoškolní aktivity

Program prevence kriminality

V rámci programu prevence se v letošním roce uskuteční následující akce:

- beseda o nebezpečí kyberšikany a šikany vůbec ve všech ročnících 5.- 9.třídy
- návštěva Kojeneckého ústavu Veská – 9.třída
- beseda na téma sexualita, AIDS, partnerské vztahy – 8.třída
- beseda na téma Na čem záleží – v životě není důležité vyhrávat, ale bojovat. Žebříček hodnot, význam přátelství, poctivosti, tolerance – 7. třída – manželé Ochovi
- beseda na téma Náhradní rodinná péče, pohled na děti v NRP - prevence xenofobie, negativních jevů - 6. ročník

Sportovní aktivity

Žáci 1. stupně se jako každoročně zúčastní okrskového kola kopané McDonalds Cupu v Sezemicích.

Žáci 2. stupně se zapojí do sportovních soutěží holického regionu ve volejbale, florbalu, lehké atletice a v kopané.

5.6. Metody práce

Jako aktivity podporující prevenci se nám osvědčilo vypracování projektů a seminárních prací, účast žáků v kroužcích, okrskových a okresních soutěžích, skupinová projektová práce ve třídách, „patronát“ starších tříd nad mladšími.

Přibližně jedenkrát v měsíci probíhá setkání mluvčích jednotlivých tříd s vedením školy, kde jsou projednány potřebné problémy.

5.7. Rodiče

Čtvrtým rokem pracuje při škole Školská rada.

Snažíme se rodiče zapojit i do vedení zájmových kroužků (šikovné ruce, lehká atletika, modelářský, rybářský), několik rodičů je i cvičiteli místního Sokola, který využívá školní tělocvičnu.

Rodiče jsou informováni o organizaci dění ve škole prostřednictvím dopisu p.ředitelky na počátku školního roku, prostřednictvím internetových stránek školy a pravidelných článků v místních Jelenských listech.

5.8. Volnočasové aktivity

Za nejúčinnější prevenci v boji proti sociálně patologickým jevům považujeme kvalitní nabídku aktivit pro volný čas dětí formou nepovinných předmětů a kroužků (viz plán školy a tabulku v bodě 5.4..

Ve škole se připravuje školní knihovna a je zde čítárna, kde žáci mají možnost trávit volný čas, polední přestávku i relaxovat. Spolupracujeme i s místní knihovnou na Městském úřadu, kde probíhá i „Pasování prvňáčků na čtenáře“ a „Klíčování“ žáků druhé a třetí třídy a kde si žáci mohou vypůjčovat knihy i časopisy a využívat počítače včetně internetu.

Ve volném čase slouží všem žákům počítačová učebna, kterou mohou využívat i v odpoledních hodinách včetně internetu.

Prostory školy využívá i externí učitelka ZUŠ Holice, která zde vyučuje hře na klavír.

5.9. Řešení přestupků

Ve školním řádu je zakotven zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Porušení tohoto zákazu je hodnoceno jako hrubý přestupek. Pokud dojde k výskytu kázeňského či jiného problému, třídní učitel, metodik prevence nebo výchovný poradce iniciuje jednání výchovné komise, kde je tento problém řešen za účasti žáka, rodiče a všech, kterých se problém týká.

Postup v případě výskytu zneužívání návykových látek:

1. diskrétní šetření, pohovor s dítětem
2. kontaktování rodičů
3. uvědomit odbor sociální péče – akutní případ (prokazatelné ovlivnění drogou i alkoholem)
4. uvědomit policii v případě podezření z dealerství

5.10. Spolupráce s dalšími organizacemi

- Ekologické centrum Paleta v Pardubicích
- PREVKO Litomyšl
- Policie ČR
- Sociální odbor Holice
- Úřad práce (volba povolání)
- PPP v Pardubicích
- Speciální pedagogické centrum Svítání Pardubice
- **Centrum volného času při ČHTM v Horním Jelení**
- **MO Sokol v Horním Jelení**
- **Lesní správa**
- **Soukromý dětský domov Markéta v Radhošti**

6. Závěr

Základní myšlenkou preventivního programu je nabídnout dětem dostatek možností smysluplného využití volného času, dostatek podnětů pro zájmovou činnost mimo školu, podchytit specifické zájmy, rozpoznat a rozvíjet jejich talent v úzké spolupráci s rodinou.

Metodik prevence:

Čtvrtek 12: 30 – 14:00

V případě potřeby podle domluvy

Výchovný poradce pro děti a rodiče:

Čtvrtek 8:00 – 16:00

V případě potřeby podle domluvy

Pracovnice pedagogicko-psychologické poradny:

Úterý dopoledne podle potřeby a dohody

Provádí diagnostiku specifických vývojových poruch učení, diagnostiku osobnosti, prvky terapie, profiorientaci, přednášky psychologie pro žáky, sociometrii. V případě potřeby zajišťuje péči dalších odborníků.

7. Rozpočet

Aktivity školy a aktivity v rámci spolupráce s odborníky a organizacemi jsou škole poskytovány zdarma. Na adaptační kurz obdržela škola po předložení projektu potaci 10 000 Kč. Některé aktivity jsou hrazeny z rozpočtu školy (přednášky pro rodiče), některé aktivity jsou hrazeny rodiči (návštěvy ekocenter).

Vypracovala dne 30.9. Mgr. Helena Vaňková, preventista patologických jevů

INFO: www.odrogach.cz; www.minimalizacesikany.cz; www.sikana.cz; www.nekurte.cz; www.dokurte.cz; www.infodrogy.cz; www.primarniprevence.cz; www.poradenskecentrum.cz; www.linkabezpeci.cz; www.vkazdomu.cz

Příloha č. 2. – Rozhovor s Ing. Žanetou Drtinovou

Otázky:

1) Jak často s dětmi trénujete?

Odpověď: 1 týdně (1,5 hod.).

2) Kolik akcí - vystoupení, soustředění..... za rok máte

Odpověď: Maximálně 4 vystoupení za rok a většinou tak dva tréninky víkendové (klasické soustředění nemáme).

3) Kolik děti platí - zápisné, kostým...

Odpověď: pololetní platba: 625,-Kč, kostým cca 500 – 1000,-Kč

4) Co je pro děti (jejich rodiče) hlavním důvodem pro navštěvování kurzů v KD Dubina

Odpověď: ARCO příprava - kvůli základní taneční přípravě - děti navštěvují i jiné zájmové kroužky a ARCO není časově náročné. KD DUBINA – dostupnost (většina dětí je přímo z Dubiny)- široký výběr - cena kurzů.

5) V porovnání s konkurencí v Pardubicích - jak byste hodnotila prestiž Kurzů KD Dubina

Odpověď: Kurzy v KD jsou odlišné. Základní příprava je určitě na dobré úrovni. Pokud se chtějí děti specializovat na jednotlivé oblasti (aerobic, gymnastika, tancování apod.) měly by se obrátit na organizace, které pravidelně soutěže navštěvují.

6) Jak hodnotíte zázemí - kvalitu a vzhled, vybavení, např. zvukovou techniku, šatny, sprchy.... - KD Dubina - kde trénujete

Odpověď: Prostory a vybavení jsou pro kurzy vhodné - je tam vše, co lektor potřebuje. Nicméně některé pomůcky jsou poškozené a potřebovaly by vyměnit. Zvuková technika je dobrá. Sprchy a WC by bylo dobré trochu vylepšit - smrdí odpad. Šatny jsou v pořádku a většinou čisté.

7) Jaký rozvoj vidíte pro talentované děti, mají prostor v KD Dubina, anebo se více uplatní a rozvinou v jiném klubu - kde a proč?

Odpověď: Pro talentované děti bych určitě viděla jiné kluby např. HROCH, T-BASS, AEROBIC CENTRA apod. - pravidelné tréninky, soutěže...

8) Myslíte si, že je KD Dubina a její pohybové kurzy v podvědomí mladých lidí v PCE?

Odpověď: Určitě ano, KD Dubina pořádá různé společenské akce v Pardubicích (Perštyňská noc, Město tančí apod.). - proto v podvědomí mladých lidí určitě bude.

9) Co by podle Vašeho názoru zlepšilo kvalitu kurzů v KD D a zvýšilo tak zájem o tyto kurzy.

Myslím si, že základní pohybová příprava, kterou vede Naďa Jedličková, je na dobré úrovni a splňuje svůj záměr.

Kroužky pro děti v rámci tanečních skupin (Arco, Berušky) - nevím, možná více reklamy a propagace kurzů.

Zlepšit kurzy pro dospělé - lepší lektoři, pro veřejnost by to chtělo určitě i lepší prostory.